

DOMOLJUB

ŠTEV. 18. MESEČNA PRILOGA »NOVICE V SLIKAH« LETO 43
V LJUBLJANI, DNE 30. APRILA 1930

Cena 38 Din za celo leto, Za inozemstvo 60 Din, Posamezna številka 1 Din. V inseratnem delu vsaka drobna vrstica ali nje prostor 10 Din. Izlaja vsako sredo. Spisi in dopisi naj se pošiljajo Uredništvu »Domoljuba«, naročnina, reklamacije in inserati Upravištvu »Domoljuba« v Ljubljani.

Komu pripada vzgoja?

Jugoslovanski škofje so izdali prekrasno pastirsko pismo, iz katerega tu priobčujemo poglavitne in najbolj važne odstavke.

Vzgoja je po bistvu delo družbe in ne delo poedinca. Je pa troje družb, v naročju katerih se človek rodi: dve naravni: družina in država, in ena nadnaravna: Cerkev. Družina je neposredno ustvarjena od Boga samega s svojiskim namenom, da rodi in vzgaja otroke in zato ji pripade naravno prvenstvo pred državo. Vendar pa družina nima na razpolago vseh sredstev za lastno spopolnitev, med tem ko ima država na razpolago vsa sredstva, da doseže svoj lastni cilj, namreč skupno časno blaginjo državljanov. Zato ima država glede na skupno blaginjo prednost pred družino, ki more prav zaradi tega doseči svojo primerno časno popolnost le v državi.

1. Cerkvi.

Najprej pripada vzgoja v posebno odlični meri Cerkvi, in sicer na podlagi dvojne nadnaravne pravice. Prva pravica je obsežna v tem, da je njen božji ustanovitelj dal Cerkvi dolžnost, da uči rekoč: »Dana mi je vsa oblast v nebesih in na zemlji. Pojdite torej in učite vse narode; krščujete jih v imenu Očeta in Sina in Svetega duha in učite jih spolnjevati vse, karkoli sem vam zapovedal; in glejte, jaz sem z vami do konca sveta.«

Druga njena pravica je njeno nadnaravno materinstvo, po katerem Cerkev kot neodvisna nevesta Kristusova, rodi, hrani in vzgaja duše vernikov v božji milosti s svojimi zakramenti in s svojimi nauki.

S tema dvema pravicama je Cerkev najvišja in najbolj zanesljiva učiteljica ljudi ter ima nesporno pravico do svobodnega izvrševanja svoje učeniške službe in sicer nezavisno od katerekoli svetne oblasti. Ona ima neodvisno pravico ne samo, da svobodno poučuje svoj lastni predmet, t. j. krščanski nauk, temveč tudi, da se poslužuje vseh posvetnih sredstev, v prvi vrsti, da presoja, koliko morejo biti krščanski vzgoji v korist ali v škodo. Vsak pouk, kakor tudi vsako človeško delo, mora voditi človeka k zadnjemu namenu in zato se ne

smejo prezirati določila božjih zakonov, ki jih nezmotljivo čuva in uči edino — Cerkev. Zato pa Cerkev po vsej pravici pospešuje izobrazbo, znanosti in umetnosti, kolikor so ji za krščansko vzgojo potrebne ali koristne; pri svojem delu za zveličanje duš ustanavlja in vzdržuje potem tudi lastne šole in zavode vseh strokovnih vrst in stopenj izobrazbe. Sem spada tudi tako imenovana fizična (telesna) vzgoja, zakaj tudi ta vzgoja je sredstvo, ki pri krščanski vzgoji lahko koristi ali pa škodi.

To delo Cerkve ne prizadeva državnim ustanovam niti najmanjše škode, ker Cerkev ne nasprotuje temu, da se njene šole za krščanske laike pri vsakem narodu posebej na enoten način urede po zakonitih predpisih državnih oblasti in je vsekder pripravljena sporazumeti se z njimi, kjerkoli bi se pojavile kake težkoče.

Nadalje ima Cerkev neodstopno pravico in dolžnost nadzirati vso vzgojo svojih otrok in sicer v vsem, kar je v zvezi z vero in нравnostjo.

2. Družini.

Tudi družina ima neposredno od Boga neodstopno pravico do vzgoje otrok, ker je to njena stroga dolžnost. Ta pravica ima prednost pred vsako pravico človeške družbe in države in je zaradi tega ne sme kršiti nobena svetna oblast.

To nepobitno pravo roditeljev so ponovno zakonito priznali narodi, ki so v svojih zakonskih odredbah skrbno čuvajo naravno pravo. Naj navedemo iz najnovejšega časa samo en zgled: Najvišji sodni dvor zvezne republike Združenih držav Severne Amerike je pri razsodbi v neki silno važni razpravi odločno izjavil: »Država nima nikake splošne pravice, določati tak edinstveni tip mladinske vzgoje, po katerem bi se mogla mladina poučevati samo v javnih šolah,« in kot osnovno navaja iz naravnega prava ta razlog: »Otrok nikakor ni zgolj stvar države. Oni, ki ga hranijo in zanj skrbje, imajo pravico in obenem zvišeno dolžnost, da ga vzgajajo in pripravljajo na spolnjevanje njegovih življenjskih dolžnosti.«

Zgodovina priča, kako so se od strani raznih držav kršile tiste pravice, ki jih je

Stvarnik podelil družini, in kako jih je Cerkev vedno ščitila in branila. To so družine tudi razumele in izza prvih časov krščanstva pa skoz do današnjih dni pošiljajo očetje in matere na milijone svojih otrok v vzgojne zavode, ki jih je ustanovila in ki jih vodi Cerkev. In kar je zelo značilno, delajo to tudi katoličani, ki sami malo verujejo in celo mnogi drugoverci, katerim je dobra vzgoja svojih otrok zelo pri sre. »Vsa ta dejstva kažejo, da pripada vzgojno poslanstvo predvsem, nadvsem in v prvi vrsti Cerkvi in družini, in sicer po naravnem in božjem pravu, zato na neodpraviljiv, neugrabljiv in nenadomestljiv način.«

3. Državi.

Skupna blaginja je mir in varnost, ki sta potrebna družinam in poedincem za nemoteno izvrševanje lastnih pravic, in čim večje duševno in stvarno blagostanje, ki ga je mogoče v tem življenju doseči po skupnem smotrenem prizadevanju vseh državljanov. Dvojna je torej naloga države: zaščititi pravice in prosep blaginje; — nikakor pa nima pravice, poedince in družine popiti vase ali pa izpodrinuti.

Z ozirom na to je torej pravica ali, bolj rečeno, dolžnost države, da zaščititi naravno pravico družine in nadnaravne pravice Cerkve glede krščanske vzgoje. Ravno tako mora država ščititi pravice otrok glede vzgoje, kadar njihovi roditelji bodisi zaradi lastnih nedostatkov, bodisi zaradi nesposobnosti ali nevrednosti, ne izvršujejo pravilno svojih dolžnosti. Splošno je potem pravica in dolžnost države, da po zahtevah zdrave pameti in prave vere ščiti versko in moralno vzgojo mladine in zavrača vse nje nasprotno javne pojave.

Država ima pravico, da na mnoge načine odobrava in podpira vzgojo in izobrazbo; predvsem tako, da varuje in podpira vzgojno delovanje Cerkve in družine; potem tako, da to delo, kjer samo po sebi ne more vsega, dopolnjuje s pomočjo lastnih šol in zavodov.

Tudi ima država pravico zahtevati in skrbeti za to, da si vsi državljani pridobijo potrebno znanje o svojih državljskih in nerodnih dolžnostih in gotovo mero umske, нравne in telesne izobrazbe; kjer to tudi zahteva skupna blaginja. Pri vsem tem pa mora država spoštovati prirodne pravice

Cerkve in družine, ki jih imata do krščanske vzgoje. Zato je krivičen in nedopusten vsak vzgojni in šolski monopol, ako bi družine fizično in moralno sili, da pošiljajo svoje otroke v državne šole proti zahtevam svoje krščanske vesti ali proti svojim zakonitim željam.

Razmerje med Cerkvijo in državo.

Cerkev in država imata torej pravico do vzgoje, čeprav na različni način. Vsaka izmed teh oblasti je v svojem redu najvišja; vsaka izmed njiju ima svoje meje, ki so določene po njenem namenu. Država ima namen skrbeti za časno blaginjo, Cerkev pa skrbi za dosego nebeske in večne sreče. Zato pa karkoli se nanaša na zveličanje duš, vse to je pod oblastjo in upravo Cerkve; vse drugo, kar spada med civilne in politične zadeve, je popolnoma pravilno podvrženo svetni oblasti, po zapovedi Jezusa Kristusa, da je treba dati cesarju, kar je cesarjevega, Bogu pa, kar je božjega. Toda, ker se glede vzgoje obe oblasti, cerkvena in državna, nanašata na iste ljudi, se morata obe držati teh načel in morata sporazumno delati na tem, kar bo človeški družbi največ koristilo. To zadosti jasno dokazujejo dejstva vseh vekov. To, kar je že sv. Avguštin govoril nasprotnikom katoliške Cerkve, moremo tudi mi danes govoriti: »Dobro, naj nam oni, ki pravijo, da je Kristusov nauk državi sovražen, postavi-jo takšno vojsko, kakršni morajo biti po nauku Kristusovem njeni vojaki; naj nam dajo takih državljanov, takih zakonskih mož, takih zakonskih žena, takih roditeljev, takih otrok, takih gospodarjev, takih služabnikov, takih kraljev, takih sodnikov in končno takih davkoplačevalcev in takih davkarjev, kakršne hoče imeti krščanska vera, potem naj se šele drznejo zatrjevati, da je krščanska vera državi škodljiva; ali pa naj se niti za trenutek ne obotavljajo priznati, da more krščansko življenje državi največ koristiti.«

Novice iz Belgrada.

Minister pravde je izdal
pravilnik o prehrani obsojencev

v kazenskih in drugih sličnih zavodih. Obsojenci se hranijo na državne stroške. K hrani obsojencev spada kruh, meso, prikuha ali sočivje ter zabela, pa tudi druga hranila, potrebna za vzdrževanje zdravja in delovne sile obsojenca. Upravnik mora vsak dan osebno okusiti hrano, ki se daje trikrat: zjutraj, popoldne in zvečer. Postna dneva sta sreda in petek, ostali so mesni dnevi. Hrana se deli na tri razrede: za zdrave obsojence, za bolehne in zdrave. Kakšno hrano naj obsojenec dobiva, določijo na predlog zdravnika upravnik zavoda itd. Zanimivo je v pravilniku tudi to, da se bo vršilo zdravljenje, izdiranje in popravljanje zob z navadnimi plombami brezplačno na državne stroške. Za to dobroto bo za-

Kamgarn za moške obleke

se dobro kupi pri

R. Miklanc »Pri škofu«, Ljubljana

KAJ JE NOVEGA

d Kaj je z elektrifikacijo Dravske banovine. V zadnjem času se v časopisju pojavljajo razprave o elektrifikaciji Dravske banovine. Da bo mogla javnost položaj pravilno presojati in se ne bo razburjala, se čuti ravnateljstvo Kranjskih deželnih elektraren primorano, da izjavi sledeče: Kranjske deželne elektrarne so banovinsko podjetje, ki se vodi popolnoma po trgovskih načelih. Ni potrebno in tudi ni običajno, da bi trgovski podjetje pred izvedbo svojih načrtov javno objavljalo že v naprej v vseh podrobnostih svoje načrte s tehničnimi podatki, cenami itd. Če so Kranjske deželne elektrarne tudi vodene po trgovskih načelih, zasledujejo kot banovinsko podjetje v prvi vrsti le splošne koristi in ne iščejo lastnih. Pri tem se pa nikakor ne namerava cgrožati obstoja drugih manjših elektraren. Splošna korist bi mogla trpeti, če bi se načrti objavljali. Če načrti predčasno pridejo v javnost, bi se mogli pojaviti takoj drugi interesi, ki bi v zvezi z raznimi družbami skušali prevzeti te načrte in jih izvršiti, ali pa bi se moglo zgoditi obratno, da bi kakli drugi krogi skušali izvedbo teh načrtov zavirati odnosno celo preprečiti. Pri izvedbi elektrifikacijskih načrtov pa ne gre samo za velike narodno-gospodarske, temveč tudi za važne narodne interese, posebej še, ker se doslej dobava toka v velikem ni izvršila po domačih, ampak po večini po tujih tvrdkah. Tudi pri svoječasni ustanovitvi Kranjskih dežel. elektrarn so bila merodajna gornja načela. Bivši kranjski deželni odbor iz podobnih razlogov ni mogel svoječasno v podrobnostih objavljati svojih načrtov, četudi se je to opetovano javno kritiziralo. Kranjske deželne elektrarne so se pa navzlic temu razvile v lepo procvitajoče podjetje.

d Za spremembo zakona o samoupravnih cestah. Dne 22. aprila je zboroval mariborski okrajni cestni odbor. Med drugim se je po daljši razpravi soglasno sklenilo naprositi bansko upravo, da izposluje pri ministru popravo zakona o samoupravnih cestah v tem smislu, da se vse bivše okrajne ceste (tudi novozgrajene) z zakonom določijo kot banovinske ceste I. ali II. reda. Posamezni člani so ugotavljali, da nikakor ni mogoče, da bi občine prevzele bivše okrajne ceste, ker nimajo ne sredstev in ne strokovnih moči na razpolago, da bi mogle vzdrževati ceste. Na drugi strani pa bi tudi bilo nesmiselno stare okrajne ceste proglašiti za občinske, a graditi zopet nove. Bolje je potem opustiti gradnjo novih cest in raje dobro ohranjati stare ceste,

vidal obsojence marsikateri na svobodi se nahajajoči neomadeževan državljan, ki mu samo materialne razmere ne dopuščajo, da bi uredil svoje zobovje.

Dne 26. aprila je imel sejo Vrhovni zakonodajni svet. Na seji je nadaljeval razpravo

o zakonu o železnicah.

Na prihodnji seji bo na dnevnem redu tudi uredlog zakona o zemljiških knjigah.

ki so jih okraji zgradili pred vojsko in po vojski z velikimi žrtvami.

d Osrednji odbor za evharistični kongres v Zagrebu je izdal krasen oklic na katoličane vse države, v katerem pravijo: »Škofje naši, vsi škofje vse naše države pozivajo nas katolike na veliki svečani evharistični kongres v Zagrebu. Pozivljajo nas, da Jezusu Kristusu, Bogu in Odršeniku našemu izkažemo javno Božansko čast, da se mu poklonimo v sveti Evharistiji. — Pridite zato, bratje Hrvatje, kjerkoli živite. Pridite v naš beli Zagreb tudi vi bratje Slovenci in Srbi katoliki. Pridite tudi vi ostali bratje katoličani. Zagreb vas čaka kot svoje brate, mile goste, odbor za evharistični kongres pa bo storil vse, da vam olajša prihod v Zagreb in da bo vaše bivanje v Zagrebu kar najugodnejše in tudi najlepše!«

d Jugoslovansko Matico je ljubljanska policija pretekli ponedeljek na podlagi izida preiskave, ki se je vršila, razpustila.

d Dosedanja občinska uprava v Kočevju je bila te dni v celoti razrešena in mesto nje postavljena nova občinska uprava z županom Maksom Kostonjevcem na čelu. Število članov občinske uprave je bilo določeno na deset odbornikov.

d 30 delavcev so odpustili s 30. aprilom iz službe pri svinčenem rudniku v Mežici. Uprava utemeljuje svoj postopek s tem, da mora radi občutnega padca kovin na svetovnem trgu skrócić obrat.

d Proti novemu obrtnemu zakonu so se izjavili te dni belgrajski obrtniki.

d Za zamenjavo obrabljenih novčanic. Narodna banka je naprosila vse denarne zavode v naši državi, naj obrabljenih novčanic ne puščajo ponovno v promet, marveč jih naj pri Narodni banki, oz. pri njenih podružnicah zamenjajo za nove.

d Dogovor o vrhovnih reparacijah, ki je bil te dni od zastopnikov prizadetih držav podpisan, določa med drugim, da se odškodninske zahteve bivših habsburških nadvojvod ne priznajo, temveč, da se njihova posestva razlastijo brez odškodnine.

d Prvo nagrado za načrt stolnice v Belgradu v znesku 35.000 Din je komisija prisodila arhitektu Vempzlerju Josipu iz nemškega Dortmundu, drugo v znesku 25.000 Din dobi Jardel iz Pariza, tretjo v znesku 15.000 Din pa prejme arhitekt Steile iz Münchena.

d Slomškova družba, ki združuje katoliško misleče slovensko učiteljsko, je zborovala 23. aprila v tako zvan bel dvorani hotela Union v Ljubljani. Zborovanje je bilo jako dobro obiskano. Glavni predmet obravnave je bil delovna šola. Zahtevajo jo zlasti avstrijski in nemški socialdemokrati. Tudi pri nas ima svoje privržence. Po temeljiti razpravi je učiteljsvo Slomškove družbe socialistično delovno šolo, ki ne pozna prave vzgoje in discipline, odklonilo.

d Novi srbski pravoslavni patrijarh Barnaba je došel v svojo prestolico v Sremske Karlovice. Ljudstvo mu je privedilo svečan sprejem. Patrijarh Barnaba je pri-

redih članom vlade, ki so ga ob tej priliki obiskali, svečano kosilo.

d Dve novi rudarski šoli bosta otvoreni v Zenici in v Zaječaru. V obeh se bodo rudarji izobraževali za nadzornike.

d 50 letnico glasbenega delovanja je obhajal 24. aprila organist lerne kapiteljske cerkve v Novem mestu in priznani skladatelj gospod Ignacij Hladnik. Bog naj ga črni še mnogo let!

d Na majskem zasedanju Sveta državnih naročev v Zenevi bo predsedoval jugoslovanski zunanji minister dr. Marinkovič.

d Občni zbor zveze jugoslovanskih dobrovoljcev se je vršil 27. aprila v Belgradu. Razpravljali so tudi o zakonu o dobrovoljcih, ki med drugim določa, da morajo dobrovoljci brezplačno dodeljeno jim zemljo sami obdelovati. Zbor želi spremembo dotičnega člena zakona, češ, da dobrovoljci niso agrarni interesi, marveč, da jim je bila priznana pravica na dodeljene zemlje v priznanje njihovih zaslug za osvobodjenje.

d Prijave za binokostno romanje na Trsat naj se čimprej določijo Sveti vojski v Ljubljani, Komenskega ul. 17. Radi pomanjkanja prostora v našem listu ne moremo tozadevnih novice stalno objavljati, zato opozarjamo tem polom vse, naj se čimprej odločijo in prijavijo. Pojasnila se pošljejo vsakomur brezplačno. V zadnjem hipu se prijave brezpogojno ne bodo sprejemale, ker je treba že vnaprej vedeti točno število in prostor na ladji za izlet naprej plačati. Naj se nihče ne zaraša, da se bo v tem oziru letos naredila kaka izjema.

d Po šestnajstih letih se je vrnil te dni iz Rusije Janez Gril, doma iz Krašnje pri Lukovici. Pravi, da so pod boljševiško komando nevdružne razmere. V Rusiji, da je še mnogo jugoslovanskih ujetnikov, ki ninaajo sredstev se vrniti domov.

d V ljubljanski bolnišnici sta umrla Emil Schiffrer, šolski upravitelj na Vrhniki in Škrbic Miroslav, meščanskošolski učitelj v Vojniku. Naj počivata v miru!

d Vsaka pomoč je bila brezuspešna. Jakilov šofer Simončič Josip, primorski Slovenec Mršnik in Jelar so se vozili z avtomobilom med Krmelom in St. Janžem na Dolenjskem sem in tja, da bi naučili Jelarja. Dali so mu v roke volan. Vozili so najbrže s precejšnjo hitrostjo. Kar naenkrat zadenejo v leseni občestni kanton in že je avto ležal v potoku poleg ceste. Simončič je skočil iz avtomobila, Mršnika je precej nevarno poškodovalo, Jelar pa je obležal mrtev pod avtom. Tovariša sta ga sicer izvlekla izpod avtomobila še živega, pa je bila vsaka pomoč brezuspešna, akoravno je že čez par minut prispel zdravnik iz Krmela.

d Pod avto je zašel preteklo nedeljo 4 letni Stanko iz Petrovč. Deček je obležal mrtev.

d Strela je udarila med nju. Nikolaj Nes, 14 letni fant v Botošu v Banatu je šel te dni s svojim očetom Martinom na polje. Privržala je nevihta. Oče je velel sinu, naj

se vrže na tla, da ju ne zadene strela. Oba sta legla brž na tla. Vendar je strela udarila med nju. Oče se je čez nekaj časa zavedel, sin pa je obležal ves obžgan mrtev.

d V znamenju delavske krize. V Združenih papirnicah Goricane-Medvode traja že več časa delavska kriza radi pomanjkanja naravnih. 28 delavcev je za stalno odpuščenih od dela. Ti so bili v delo sprejeti preteklo leto. Okoli 45 delavcev oziroma delavk ima le začasen dopust. — V tovarni olja, firnežev in lakov Medič v Preski-Medvode je že ob novem letu bito odpuščenih okoli 30 delavcev za stalno. — V Bergantovi tovarni ni dela že od lanske jeseni. Sedaj kaže, da se bo zopet delalo, postavljajo se novi stroji, a se bo rabilo le nekaj malega delavcev.

d Sprememba dekanjskih mej. Od dekanije Moravče so se ocepile župnije Dol pri Ljubljani, Ihan in Sv. Helena. Župnija Dol in Sv. Helena sta se priključili dekaniji ljubljanske okolice, župnija Ihan pa dekaniji Kamnik. — Od dekanije Vrhnika sta se ocepili župniji Polhov gradec in Črni vrh nad Polhovim gradcem. Prva se je priključila dekaniji ljubljanske okolice, druga pa dekaniji Loka. Sprememba je stopila v veljavo dne 1. jan. 1930.

d † Fran Lavtižar. V Ljubljani je umrl dne 25. aprila edlini slovenski šolnik, bivši inčeti šolski nadzornik gospod Fran Lavtižar. Izven šole se je udeleževal zlasti na karitativnem (dobrodelnem) polju. Bil je predsednik Vincencijeve družbe, ki so ji glavna skrb najbolj bedni med bednimi. — Pogreb je bil zelo velik. Krsto je pred hišo blagoslovil sam knezoškof dr. A. B. Jeglič, nadaljne pogrebne obrede pa je izvršil stolni dekan g. Nadrah. Zalostinke je odpelo glasbeno društvo »Ljubljana«. Naj kirščanskemu vzorčiču ljubi Bog, v čigar imenu je blagi pokojnik neutrudljivo lajšal tečkim srcem gorje, da obilo plačilo v svetem raj!

d Požar je v nedeljo ponoči v Novi vasi pri Rakeku izbruhnil pri spodnjem Petraču. Ogenj je prvi opazil župan g. Stanko Lenarčič, ki je sklical ljudi. Požar se je razširil tudi na Dučvevo hišo in hlev. Orožniški komandir g. Jordan je iz goreče Petračeve hiše skozi okno po lestvi prinesel teto Nežo, ki je bila sicer v nevarnosti, da zgori. Gasilci in drugi so z neumornim delom ogenj omejili, sicer bi šla cela Nova vas. Avstrija.

d Požar je uničil hiši Ane Berdenove in Štefana Horvata v Filovcih v Slovenski krajini.

d Do tal sta pogorela hiša in hlev za svinje last cerkvenega ključarja na Sladki gori.

d Ogrelji zrak je razgnal model. Delavca Ivan Burnik in Franc Šlapan v Strojnih tovarnah in livarnah v Ljubljani sta napolnila model z razbeljenim železom. Mislila sta, da je model popolnoma zalit, v resnici pa je ostalo v njem še nekaj zraka. Ta se je hitro ogrel, se razširil in razgnal model. Pri eksploziji je razbeljeno železo obrizgalo oba delavca in ju hudo ranilo po nogah. Zlasti hudo je ranjen Burnik.

d Letalo se je popolnoma razbilo. Dne 24. aprila je nad Loko pri Zidanem mostu letelo vojaško letalo letalskega oddelka v Zagrebu. Motor se je nekaj pokvaril in letalo se je moralo spustiti na tla. Sreča je bila še, da je letalo letelo še dokaj nizko.

Pri prisilnem pristanku se je letalo popolnoma razbilo. Pilot narednik Breznik je bil lažje ranjen, mehanik pa je nepoškodovan. Ranjeni narednik Breznik je v tem kroju doma in je ostal v zasebni oskrbi, ker mu je zdravnik ukazal najstrožji mir.

d Akademski slikar Fran Strle, ki biva ta čas v Londonu, se je nevarno ponesrečil. Nahaja se v neki londonski bolnišnici. Povožil ga je neki kolesar. Strletovc stanje je zelo opasno.

d Noben v vasi ne bo več kadil. Prebivalci male muslimanske vasi Mala Hoča pri Prizrenu so si prisegli, da se odpovedo tobaku. To so sklenili po pridigi duhovnika, ki je poudarjal škodljivost nikotina. Kdor bo besedo prelomil, ne bo smel več občeati s sovaščani.

d 20 minut trajajoča teča je uničila te dni v Strumici in okolici vse posevke. Drevje je okleščeno, trava je zabita v zemljo, zelo so trpeli tudi vinogradi. Škoda sega v milijone.

d Ker je ubil svojo ženo je bil pred mariborskim stolom petorice 40 letni posestnik Janez Alt iz Janževega vrha pri Sv. Urbanu pri Ptujju obsojen na 12 let težke ječe.

d Več fantov je bilo ranjenih, dva pa so pripejati z reševalnim avtom v ljubljansko bolnišnico. V Iški vasi so se stekli. Zalosten in za slovenskega fanta nevreden je tak zaključek svetih praznikov.

d Mrto truplo z razklano glavo. Kraj ceste, ki vodi v Remitinec, vas pri Zagrebu, so našli mrto truplo z razklano glavo. Ugotovili so, da je mrtvec Mijo Matija iz Blata pri Stopniku na Hrvatskem. Sodnija je ugotovila, da je bil Mijo umorjen.

d Divji lovci so ga. 52 letni Režetar Janko je bil uslužben kot lovski čuvaj v Gredenjih pri Samoboru. Divji lovci so mu bili precej gorki, ker je svojo službo vestno vršil. Ko se je te dni vračal proti domu, sta ga napadla dva divja lovca. Med pretepom je eden izmed njih Režetarja zabodel v trebuh. Nesrečni mož je v brežiški bolnišnici podlegel težki rani.

d Hipoma je potegnil samokres. Dne 19. t. m. je policija na Cetinju aretirala nekega Marka Mašanoviča, ki je kot komunistični agitator ušel z države ter se sedaj zopet skrivaj vrnil. Ko je bil prepeljan na Cetinje k zaslišanju, je hipoma potegnil samokres in streljal na okrajnega pristava Bečkoviča, orož. narednika Kovačevića in na drugega crožnika. Prva dva sta bila težko ranjena, orožnik pa lažje. Ko je bil Bečkovič zadet, je predno je padel, ustrelil na Mašanoviča ter ga na mestu ubil. Tudi Kovačević je umrl.

d Sodna razprava o nameravanih atentatih na Hrvaškem se je pričela v četrtek 24. aprila pred Državnim sodiščem za zaščito države v Belgradu. Kakor znano, je več članov tajne omladinske organizacije na Hrvaškem obdolženih, da so pripravljali napade proti odposlanstvu, ki se je šlo pokloniti v Belgrad, oziroma napad voditi in denarno podprli. Poleg 24 obtožencev, je navzočih v razpravni dvorani nad 30 odvetnikov-zagovornikov. Slovenci so zastopani povsod po enem članu: med sodniki po dr. Kavčiču, med obtoženci po Antonu Štefanoviču, med odvetniki po dr. Bo-

Ženske obleke in rute

v največji izbiri, samo dobre kakovosti Cene nizke
R. Miklauc »Pri škofu«, Ljubljana

PO SVETU

Katoliška cerkev.

s 1500 letnica smrti sv. Avguština. Z ozirom na slovesnosti ob priliki 1500-letnice smrti sv. Avguština je izdal papež poslanico, ki jo bo priobčil »Osservatore Romano«. Poslanica opozarja na najpomembnejše rešnice nauka o Bogu, skrivnosti sv. Trojice in učlovečitve in božjo Previdnost. Sv. Oče zaključuje s pozivom na duhovščino in katoličane k molitvi in posnemanju svetnika, in z opozorilom na mednarodni evharistični kongres v Kartagini.

s Štirje novi kardinali. Iz Rima poročajo, da bo papež sklical za 19. maja konzistorij (tajni zbor kardinalov). Tedaj bodo povišani za kardinale štirje visoki dostojanstveniki papeške vlade. Med njimi je, kakor se čuje, tudi širom sveta znani francoski škof Mihael d'Herbigny, ki je vse svoje delovanje posvetil krščanskemu slovanskemu vzhodu.

Italijani

Kjer je jezik, tam je narod. Mussolini je nedavno posetil sedež društva »Dante Alighieri, ki mu je glavni namen, postaljančevanje drugih narodov. Ko se je Mussolini zahvalil za sprejem, je rekel, da se fašistovska vlada zelo zanima za to društvo pod geslom: »Kjer je jezik, tam je narod«. Zato je največje važnosti da se reši jezik ne samo v notranjosti, temveč tudi med številnimi italijanskimi naselbinami po svetu. Tako delajo vsi narodi po svetu. Tako delajo vsi narodi. n. pr. Francija in Nemčija.«

s Napadalci na uredništvo italijanskega lista. Fašistični tisk poroča, da so italijanske oblasti zaprle sedem Slovencev, ki da so svoj čas polčili peklenski stroj v uredništvo »Popolo di Trieste«. Stroj je eksplodiral, bilo je več ranjenih, eden Guido Ueri pa je na poškodbah umrl. Obtožence dolže pa še drugih zlih dejanj, zl sti požigov italijanskih šol. Dasi ni še ničesar dokazanega, fašistični listi kar besne in »Roma fascista« med drugim piše: »Ni izgubiti časa. Ni treba dolge razprave. Takoj jih nesti na mejo, privezati ob mejne kamne, ki zaznamujejo sveto mejo.

letu, med časnikarji-poročevalci po enem od urednikov »Slovenca«. Prvi dan so čitali obtožnico, drugi dan pa so pričeli z zasliševanjem obtožencev. Kot prvi je prišel na vrsto Bernardič, čigar zasliševanje traja že dva dni.

d Zobni atelje Boris Štoka v Litiji sprejema od 9 do 12 in od 2 do 7. Delo solidno, cene zmerne.

d Pri razdražljivosti živcev, glavobolu, pomanjkanju spanja, utrujenosti, pobitosti, temnobnostnem čutu imamo z naravno »Franz-Josef« grenčico pri rokah domače sredstvo, ki vsako razburljivost, naj izhaja iz kateregakoli prebavnega dela, takoj ukroti. Zdravniški strokovnjaki priznavajo, da učinkuje »Franz-Josef« voda zanesljivo tudi pri ljudeh visoke starosti. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

preko katere pač lahko gremo naprej, nazaj pa nikoli več, in ustreliti v hrbet, kakor se streljajo izdajalci«.

s Razno. V celi Italiji je 2182 kmečkih posojilnic. Najbolj goste so v Julijski krajin na Fridentinskem. — Poročila se je Mussolinieva hčerka Eda s sinom prometnega ministra Galeazzo Ciano. Pred poroko je sprejel kralj zaročenca v posebni avdijenci in ju obdaroval. — Novo moderno cesto grade od Senožec do Fanelj. — V Idriji so pokopali: 33 letnega rud. pisarja Stanislava Ferjančiča, 29 letno Marijo Marovcevo, 28 letnega Rafaela Kosmača, 63 letno Marijo Močnikovo in 55-letno Frančiško Voučino. — Vsrednji Kanomlji je umrl posestnik Ferdinand Likar p. d. Mohorič. — V Dekanih v Istri je umrl 80-letni posestnik in cerkveni pevec Peter Peigra. — V Stomažu na Vipavskem je umrla 39-letna vdova Frančiška Klemenčič, mati šestih otrok. — Župna cerkev na Gocha pri Vipavi praznuje letos tristoletnico obstoja. — V Tomaževiču na Krasu je preminula 45-letna Alojzija Pečenkova. Zapušča 6 nepreskrbljenih otrok. — Pri Ralcevih v Velikem dolu so pripeljali domov listje. Ko so ga spravljali v hlev, je mlada gospodinja začutila, kako jo je nekaj zbodlo. Noga ji je začela cteketi in morali so jo prepeljati k zdravniku v Komen, ki je dognal, da jo je picil modras. Za mlado mater, ki ima ravno dojenčka, bi bilo postalo nevarno, da ji ni zdravnik brž nudil prve pomoči. — V tržaški bolnici je umrla Ivanka Grudnova iz Zgonika. Je še na smrti postelji izgctavljala lep oltarni prt, ki je za velikonočne praznike krasil tamošnji glavni oltar. — V Lomu v Gorah je umrl stari Robnik, kap pa je zadela 24-letnega fanta Angela Bevka. — V Zadlogu pri Crnem vrhu je preminul posestnik Franc Zagoda. — V Tolminu je odšla po plačilo na drugi svet Ana Urbančičeva, ki je zapustila številno družino.

Avstrija.

s Avstrijski kancelar dr. Schober je odpotoval v Pariz in London, da popravi slab vtis, ki ga je naredilo pri Francozih njegovo potovanje v Rim. Dr. Schober hoče prijateljskih zvez z vsemi državami, da bo Avstrija lažje živela. Francija dr. Schobra prijazno sprejema, ker ji je ljubša samostojna Avstrija kakor pa Velika Nemčija, katere meje bi segale do Slovenije. Rusija.

Rusija.

s Novo otenzivo proti Evropi so začeli ruzki sovjeti s tem, da pod vsako ceno uvažajo na evropska tržišča ogromne množine jajc, masla, lesa, suhega sadja itd. Seveda — sovjeti ne plačajo nič, zato lahko poceni prodajajo.

Varno naložite svoj denar v
Vzajemni posojilnici
v Ljubljani, poleg hotela 'Union'.
Obrestovanje najugodnejše.
Posojila proti vknjižbi na posestva, proti poroštvo i. t. d.

Amerika.

s Razno. V Clevelandu so preminuli: Frank Zupančič iz Podturna pri Toplicah, Marija Koren roj. Zabukovec iz Podleska pri Ložu, Pavel Jerina iz Prezerja, Josip Zupančič iz Podturna na Dolenjskem, Roza Skufca roj. Blatnik in Zofija Dečman.

Drobne novice.

37 cesb je ubila strela, ki je zadela v tovarno blizu kitajskega Macao.

Krvavi spopadi se množe v Indiji.

Nad 50 tisoč inozemcev slušuje v tehcslavski republiki.

Sclo za katoliške časnikarje hočejo ustanoviti v Rimu.

22 novih katoliških šol zidajo na Angleskem.

Tele s šestimi nogami je prišlo na svet v Filzu na Ceskem.

4 milijarde vojnega dolga bo plačala Francija Ameriki.

20.526 občin je na Češkem. Vodovod pa ima le 1256 občin.

Trockija vabijo nazaj v Moskvo; pravi, da ne gre, tudi če bi imel biti minister.

V Rusiji vlada veliko pomanjkanje mesa.

Velikonočno procesijo so hoteli preprečiti komunisti na Dunaju. Nastopilo je orožništvo.

O veliki noči ruski brezbožniki niso nastopali tako nasilno proti praznovanju kot o božiču.

Kobilice delajo silno škodo v Egiptu. Zatrati jih pomaga tudi vojaštvo.

Ruski boljševiki prorokujejo, da bo leta 1932. svetovna revolucija.

Zveze balkanskih držav se bo baje ustvarila. — Balkan balkanskim narodom!

Na Kitajskem umira še vedno tri milijone ljudi za lakoto.

Novi zakon o socialnem zavarovanju je sprejel z veliko večino francoski parlament.

Sedem letal je uničil požar na francoskem letališču pri Toulunu.

Novih 80.000 ljudskoškolskih učiteljev potrebuje Rusija.

Bombni atentat na sovjetsko poslaništvo so preprečili v poljski Varšavi.

Bivši adjutant zadnjega ruskega carja knez Volkonski bo te dni posvečen v Rimu za katoliškega duhovnika.

Šahovsko desko iz leta 5000 pr. Kr. so so našli v bližini kairskih piramid v Afriki.

Radio.

Vsak delavnik: 12.30 Reproducirana glasba. — 13.00 Časovna napoved, borza, reproducirana glasba. — 13.30 Iz današnjih dnevnikov. — 17.30 Popolnanski koncert.

Cetrik, 1. maja: 18.30 Tečaj za gimnastiko. — 19.00 Srbohrvaščina. — 19.30: renos ljubljanske opere.

Petek, 2. maja: 18.30 Tečaj za gimnastiko. — 19.00 Gospodinska ura. — 19.30 Italijanščina. — 20.00 Glasbeno predavanje. — 20.30 Sonny-boy jazz. — 21.00 Koncert Radio-orkestra.

Sobota, 3. maja: 18.30 Nemščina. — 19.00 Tečaj za gimnastiko. — 19.30 Delavska ura. — 20.00 Prenos iz Beograda. — 22.00 Laska glasba.

Nedelja, 4. maja: 9.30 Prenos cerkvene glasbe. — 10. Versko predavanje. — 10.20 Kmetijsko predavanje. — 11.00 Koncert Radio-orkestra. — 12.15 Tedenski pregled. 15.00 »Revček Andrejček«, veseloigr. — 16.30 Zvižganje. — 17.30 Reproducirana glasba. — 20.00 Koncert zboru »Baljke-Kre-

PO DOMOVINI

Elektrifikacija Črnuč.

Ze parkrat po vojni smo upali, da bomo dobili elektriko, a zadeva ni nikdar prišla preko popisovanja žarnic, ki bi jih občani naročili. Letos pa je g. Jerko Franc dogotovil veliko in moderno opremo, za katero je hotel dobiti tok iz ljubljanske mestne elektrarne, ki oddaja tok že na Ježico in ga namerava oddajati baje tudi v Domžale. Črnučani so se sedaj resno zavzeli in hoteli osnovati posebno zadrugo, ki naj bi izpeljala elektrifikacijo Črnuč. G. župan je sklical shod, na katerem je bilo sklenjeno, da naj elektrifikacijo izvede občinski odbor. Ta je res sklenil z mestno elektrarno pogodbo, ki pa je bila razveljavljena, ker je bil občini ponudjen cenejši tok iz Tacna. Izvedba elektrifikacije se je spet zavlekla. G. Jerko pa seveda ni mogel čakati z obratom svojega dragega podjetja in tako se je zgodilo, da je lepega pomladnega večera zažarela 500 svetilna žarnica vrhu visokega dimnika Jerkotove opelkarne. Kmalu so sledili Jerkotovemu zgledu drugi posestniki, ki so sami na svojo roko, sklenili pogodbo z ljubljansko elektrarno, ki jim sedaj napeljuje elektriko. Vas Ježa pa je kar vsa »naročila« mestno elektriko. Tej zasebni podjetnosti pa je prišel nasprotovati občinski odbor češ, da je prepovedano napeljevati elektriko posameznikom, posebno pa še brez dovoljenja čez občinska pota. Res je prišla iz Ljubljane nekakšna prepoved za nadaljno napeljevanje električnega toka po Črnučah, a zaenkrat vse nič ne pomaga in napeljava električnega toka se vsak dan bolj razpreda kot pajkova mreža. Upamo, da g. inženirji že vedo, kaj smejo in kaj ne smejo.

Gospodarstvo, prosveta.

(Leskovec pri Krškem.)

Podružnica Kmetijske družbe priredi v nedeljo dne 4. maja ob pol 8 zjutraj v dvorani »Pod Lipco« poučno predavanje o umni reji perutnine. V naši okolici tvori perutnina važno panogo gospodarstva, ki donaja lepe dohodke. Še več pa bi jih, ako bi se ljudje za to stroko gospodarstva še bolj zanimali. Zato ste vsi gospodarji in gospodinje na nedeljsko predavanje lepo povabljeni. Udeležite se ga v prav obilnem številu. Predavatelj nam pošlje kmetijska družba iz Ljubljane in sicer moža, ki je v tem vprašanju strokovnjak.

Živinorejska zadruga je prejšnji teden kupila krasnega plemenskega bika sive (pomurske) pasme. Rabiti ga bodo smeli le oni živinorejci, ki so člani zadruge. Komur je torej na tem, da si kdaj zboljša svojo živino v hlevu, naj brez odlašanja priloži v zadrugo, saj znaša delež samo 20 Din in vpisnina 5 Din.

Prosvetno društvo je na velikonočni ponedeljek popoldne priredilo igro »Nežka z Bleda«. Obisk je bil nenavadno velik. Dvorana je bila tokrat prepolna. Bilo je vse v redu, le nekaj fantov je s svojim neoklimanim vedenjem kazalo, kako strošno so še potrebni izobrazbe, in pa dvorana mora na vsak način do prihodnje prireditve dobiti večjo ventilacijo.

V spomin očetu Mivšku iz Piate.

Ako kdo gotovo on zasluži prostorček v »Domoljubu«, saj je bil njegov zvest prijatelj in je skrbel, da so ga naročevali tudi drugi. Bil je skrben cerkveni ključar in marljiv odbornik v Sv. Jakobu. Pomagal je rad, kjer in kolikor je mogel. Ko so se pojavile različne stranke, je on ostal neupogljiv, odločen in zvest svojemu katoliškemu prepričanju. Povsod in v vsem je gledal voljo Najvišjega; ako se mu je kaj neljubega pripetilo, je bil njegov tek: »Naj bo za duše v vicah!« Vdano je tudi prenašal izgubo dveh padlih sinov v svetovni vojni.

melj. Slagerje poje g. Premič. — 22.15 Jugoslovanska glasba, izvaja Radio-orkester.

Ponedeljek, 5. maja: 18.30 Francoščina. — 19.00 Proti tuberkulozi. — 19.30 Angleščina. — 20.00 Prenos iz Unionske dvorane.

Torek, 6. maja: 18.30 iz socialne fizike. — 19.00 Italijščina. — 19.30 Rusščina. — 20.00 Prenos iz Zagreba. — 22.00 Labka glasba.

Sreda, 7. maja: 18.30 Otroški kotiček. — 19.00 Podobe iz slovenske literarne zgodovine. — 19.30 Prenos iz Prage (Janatek): Zapiski iz tritvega doba).

Bolazen je bila huda in dolga, težal je štiri mesece, brane skoraj nič ni mogel uživati. Pri vseh teh groznih bolečinah je rekel: »Gospod, tukaj tepi in žgi, tam mi prizanesi!« Gospod je res izžgal zadnjo človeška slabost iz njegove plemenite duše. Uverjeni smo, da sedaj uživa večno blaženost pri Njem, ki mu je tako zvesto služil. Ta zavest naj tolaži tudi njegovo spočlovano rodbino. Njegovo priljubljenost je izpričal veličasten pogreb. — Oče Mivšek. Tebi je dobro, prosil za nas, ki se še imamo boriti z raznimi težkočami, da sledimo Tvojemu svetlemu zgledu in tako srečno zavrnemo svoje kratko življenje, kot si ga dovršil Ti!

Dva nova zvonova.

(Jurklošter.)

Človek brez jezika in cerkev brez zvonika in zvonov sta si precej enaka. Zato se veselje razlega v župniji ob blagoslovu novih zvonov. Dva nova zvonova v teži po 500 in 300 kg bosta blagoslovljena in obesena pri romarski cerkvi sv. Trojice tretjo nedeljo po Veliki noči, 11. maja t. l. Cerkev svete Trojice stoji na 927 m visokem hribu, malo zadaj za 947 m visoko Lisco, ki je turistom, zlasti Zagrebčanom, dobro znana in stoji nad Savo. Na štajerski strani med Zidanim mostom in Sevnico. Blagoslovit pride zvonove g. klančnik Čas iz Maribora, ki je bil svojčas župnik v sosednji župniji sv. Lenarta nad Laškim.

Odkritje spominke plošče padlim vojakom.

(Luže nad Senčurjem.)

V nedeljo dne 4. maja 1930 ob 3 popoldne bo na Lužah žalna svečanost: odkritje spominke plošče v vojni padlim vojakom, 10 po številu. Spominška plošča bo vzidana v vaški kapeli sredi vasi. Spored: ob 3 služba božja v cerkvi, nato pohod h kapelici; sledijo govori, petje Olskevskega moškega zbora in godba gasilnega društva; zatem odkritje in blagoslov.

Razno.

(St. Jerne na Dol.)

V nedeljo dne 27. t. m. smo imeli v dvorani občni zbor konzumnega društva. Iz poročila načelnika g. duh. svetnika Lesjaka smo razvideli, da prav lepo napreduje. Prav je tako. Če konzumna društva drugod sijajno uspevajo, zakaj ne bi tudi pri nas? Treba je samo dobrega vodstva in zadržane discipline. — Zopet je odšlo precejšnje število fantov v tujino: v Francijo, Holandijo in Belgijo. Nič ne pomagajo svarila v časopisju. Najboljše delovne moči odhajajo, doma bo pa delavcev primanjkovalo. — Gospodinjska šola je o Veliki noči zaključila dvomesečni tečaj. Prihodnji se začne zopet v jeseni. Poleti pa bodo oč. sestre brez dan vzlele v oskrbo tri- do šestletne otroke kot v nekaj otroški vrtec. — Higijenski zavod je lansko leto izvršil prvo stopnjo zdravstvenega izboljšanja vasi Gor. in Dol. Gradisce. Ker je nujno potrebno zboljšati še pri ostalih posestnikih, prosimo Higijenski zavod in kr. bansko upravo, da bi to delo, če mogoče, še letos nadaljevali.

Gasilski praznik.

(Hotedrišica.)

Prvo nedeljo v maju poromamo v procesiji na prijazni Ravnik k farni podružnici sv. Barbare in sv. Florijana. Ta dan je praznik naših gasilcev. Tudi oni se udeležijo procesije, da si izprosijo od sv. Florijana pomoči in varstva v izpolnjevanju svojih težkih dolžnosti. Popoldne priredi gasilno društvo islofam vrtno veselico na prostoru ge. Ivane Istenič z bogatim spredom.

Gospodarska izobrazba.

(Trebelno — Dolenjsko.)

Dne 27. aprila t. l. je Kmetiska zveza imela predavanje o živinoreji. Gosp. dr. Mihavec je prav šaljivo in spet resno govoril o potrebi živinoreje na Dolenjskem. Govoril o svojih izkušnjah, ki jih je doživel v Nemški Avstriji pri nakupovanju plemenske živine. Postlušali so se resnično zadovoljili z govorom. Svaril je ljudi pred pravljanjem. Ljudem močno zabijeval, naj ne ovajajo radi malenkosti. Zboljšajo naj hleve, pačnike in travnike. Isti dan je Izobraževalno društvo priredilo spevoigro »Mlada Breda« in per deklamacij. Občinstvo je bur-

no ploskalo, z veseljem in velikim zadovoljstvom zapiskalo dvorano želez sličnih prireditev.

Isobraževalno delo.

(Bohinjska Bistrica.)

Zadnjič je bila predstava »Crne žene« popolnoma razprodana. Ker so mnogi morali oditi, se bo igra v nedeljo 4. maja ob pol 8 zvečer ponovila. Igra je lepa, pisana v ljudskem duhu. Ko izide tiskana, bo vsak oder z veseljem segel po njej. — V nedeljo po drugi sv. meši se zopet odpre prosvetna knjižnica; ta se je z novimi knjigami zelo pomnožila, tako da šteje sedaj lepo število knjig. Izposojevalo se bo samo članom, ki plačajo letno 5 Din članarine.

Belokranjski kotiček.

Popravek.

V eni prejšnjih številkih je bilo po tiskovni pomoti javljeno, da je hran. in pos. v Metliki dala vinarski zadrugi 2400 Din podpore. Doveljena podpora znaša 2400 Din. Tiskarski skrat je požrl kar 9 desetin.

Stoletnica cerkve v Vidošičih.

Prvo nedeljo v juniju se bo slovesno praznovala stoletnica sedanje cerkve sv. Ane na Vidošičih pri Metliki. Pred sto leti, za časa ko je bil v Metliki za kaplana Friderik Baraga, se je, tudi po njegovem prizadevanju, stara lesena cerkva zamenjala s sedanjo zidano. Leta 1856 je bila še lično poslikana, tako da je sedaj ta cerkva s svojo čudovito lepo okolico pravi biser na naših belokranjskih tleh. Vse naokrog se popenjajo po bregovih najboljši belokranjski vinogradi, posejani z gostoljubnimi hrami, z očmi pa obiščeš lahko celo Belo Krajino, ki teži kakor razgnjen prt pred teboj.

(Vinica.)

Lepo slovesnost bomo obhajali dne 4. maja. Presv. gosp. škof dr. Gregorij Rožman nam bodo konsekrirali našo župno cerkev. Dve leti smo z velikimi žrtvami delali. Cerkev, ki se nam je vsled slabih temeljev podirala, smo močno podbetonirali. Ladijno zidovje smo dvigali in napravili novo ostrejšje. Isto smo storili tudi z zvonikom. K cerkvi smo prizidali dve kapelici. Tako imamo sedaj župno cerkev, ki je ena najlepših daleč na okoli. Saj nas pa tudi stane daleč nad pol milijona dinarjev. Prična zahvala gre našim Amerikancem, ki so nam velikodušno priskočili na pomoč. Velike žrtve smo si naložili, za to pa je tudi naše zadoščenje tem večje, saj smo pripravili Bogu, ki biva v naši sredi, dostojno prebivališče.

Nove knjige in skladbe

Brackel: CIRKUŠKI OTROK. Roman. Ludska knjižnica, 35. zvezek. V Ljubljani, 1929. Založila Jugoslovanska knjigarna. Str. 228. Cena vezani knjigi 42 Din, broš. 28 Din. Prepričani smo zato, da je ustreglo založništvo s tem romanom, ki so ga čitatelji Domoljuba silno radi brali v listku, prav številnim bralcem in bralkam, zaradi česar ga tudi mi toplo priporočamo. Zlasti dobrodošel bo ljudskim knjižnicam. Prevod je gladek, ima pa tudi vse druge že tolikokrat priznane prednosti naše Ljudske knjižnice.

Vodnik po ljubljanskih pokopališčih, sestavil Marko Bajuk. Cena 8 Din. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Knjižico je sestavil srednješolski profesor s posebnim ozirom na šolsko mladino. Z »Vodnikom« bo mogla mladina dobiti vpogled v veliko število onih velezaslužnih mož, ki so gradili in pripravljali naš narodni prered na prosvetnem, umetniškem, gospodarskem in političnem polju. »Vodnik« bo opozoril še posebno na kulturo pokopališč, ki je izredno važnega vzgojnega pomena. »Vodnik« bo zlasti prav prišel šolskim izletnikom vseh šol, ki bodo prihajale v Ljubljano na izlete in ekskurzije. »Vodnik« va ni se-

Pretrgano zagrinjalo

Skrbna žena se je začela resno vznemirjati in z vsakim dnem je rasla njena bojazen. Njeni znanci so ji čestitali. Predvsem so hoteli vedeti, odkod prihaja to temnopolto dekle, ki se ni nikoli smejala in tudi ni z nikomur govorila. Radovednost teh prijateljev je jezila gospo Mortinovo, in začela se jim je umikati, saj vendar ni mogla pripovedovati, da njena bodoča snaha polega cele dneve v travi.

In kaj bi bili ljudje rekli, če bi vedeli, da nosi v desno napestje zarisan čuden znak, o katerem je trdila, da ne ve, kaj pomeni.

Toda čemu bi se brigala za vse te stvari? Klavdij je bil sklenil, da jo vzame za ženo, in s tem je bila vsa zadeva rešena.

Na noben način ne bo hotel pustiti tega dekleta, — si je mislila gospa Mortinova. Pravitako trmoglav človek je, kakor je bil njegov oče. Bretonska kri se pretaka v njegovih žilah. Od časa do časa je mislila na Cecilijo, njegovo drugo zaročenko. Morda bi bilo bolj pametno, če bi njo vzela za ženo? Toda odkar se je Mira vrnila, Klavdij ni več govoril o Ceciliji.

Mira je hodila samo v nedeljo v vas, ko je spremljala gospo Mortinovo k maši. Na potu sta srečavali kmete, ki so jo radovedno gledali, se čudili njeni postavi in njeni obleki, ter se na to tiho o njej pogovarjali. Čutila je, da je tudi tu tujka. Domov se ni hotela vrnati po glavni cesti, zakaj čutila je, kako jo gledajo iz zašp radovedne oči.

Šta je okoli vasi po stezah, koder so hodili zaljubljeni parčki. Srečavala je mlade ljudi in zavidno gledala krepke fante in ponosna dekleta, ki so prihajali iz cerkve.

Ti so dobro uporabljali svojo modrost. Niso bili podvedovali nemirne melanholije in čudnega domotožja, ki ju niti ljubezen ni mogla razpršiti.

Ti so verjeli kot Klavdij, v srečo pri domačem ognjišču, v zadovoljnost, ki jo ima človek, ki poseduje lastno streho in kosček zemlje, kjer lahko stanuje vse svoje življenje. Upali so, da bodo umrli kjer so žive! in ljubili.

Tudi oni so videli v daljavi modro obzorje, toda niso se izpraševali kot ona, kaj leži onkraj njega. Niso imeli poželjenja, da

stavljali samo za žolsko mladino, temveč bo posegel po njem vsakdo, ki se zanima za slovensko kulturno zgodovino. V »Vodniku« so tudi načrti, ki olajšajo iskanje grobov.

Dvanajst Marijinih pesmi za ljudsko petje ali mešani zbor, uglasbil Josip Lavtinar. Partitura stane 20 Din, besedilo 2 Din. Dobiva se pri skladatelju (Rateče-Planica na Gorenjskem) in v knjigarnah. V najpreprostejšem slogu zložene pesmi bodo dobrodošle zlasti manjšim in manjizvežbanim zborom. Za ljudsko petje bi nekatere utegnile biti previseke. V tem primeru bo organist z lahkoto igral za ton nižje. Toplo priporočamo.

bi spoznali neznane kraje, in bili so srečni. Kako je moralo biti enostavno in prijetno tako življenje.

Mira je bila rojena v revščini, zrastle je pa dobrih razmerah in nato brezskrbno živela v razkošju, slednjič pa je padla spet v revščino ter bila naposled tudi duševno tako uničena, da je mislila, da jo reši samo še smrt; a znova so se ji povrnilo dobre gnotne razmere. Kljub temu je čutila, da njena duša ni ozdravela.

Nihče, niti Klavdij, ki jo je včasih kral, ni mogel tega razumeti. To breme je morala nositi sama.

Radi tega ni nikoli zapuščala vrta, kjer je imela vsaj svoj mir. Gledala je, kako naglo so dobivale cvetlice v vrtu cvetje. Njen pogled pa je švigal tudi v daljave, kjer so ležali drug poleg drugega travniki in polja, zeleni in rjavi štirikoti. Zaprla je oči ter si predstavljala svojo daljnjo domovino, bretonsko pustinja, preko katere so veli močni vetrovi z oceana. Videla je v daljavi na poljih in travnikih majhne rdeče hiše, ki so si bile vse enake. V njih so živeli v blagostanju zadovoljni ljudje, ki je pa niso prav nič zanimali.

Zadaj za borovim gozdom je videla morje, ki je pa bilo zanjo premirno in premodro in zaželela si je temnega in divjega oceana, na obali katerega je bila preživela svoja detinska leta.

Preveč cvetja, preveč solnce in preveč lahke sreče je bilo tu in zato se Mira tu ni počutila domačo, temveč nasprotno, imela je vtis, da je še bolj zapuščena, kljub prijaznemu prigovarjanju svojega zaročenca. Čeprav se je bližal dan, ki naj bi ju združili za vedno, je začela dvomiti o svoji sreči.

XX.

Po Mirinem odhodu je stari Arnat spozdal, da je njegovo življenje ubito. V svojem nemiru je zaman iskal tolažbe. Njegova žena mu sicer ni ničesar očitala, toda njeno obnašanje in njeni pogledi so mu govorili dovolj. Rad bi ji bil razložil, da je nedolžen, toda vedel je, da ga ne bo poslušala. Nosil ji svoje breme, kot bi bil kriv, in umikal se je pogledom svoje žene. Ona je molčala, on pa tudi. Čutil je, da se vsak dan bolj stara.

Trudil se je, da ne misli več na Miro, ki bo v kratkem času postala soproga drugega. Sovražil je Lucijana, ki je bil kriv vse nesreče, in energično in brezobzirno ga je hotel kaznovati.

Kljub prošnjam svoje žene in Cecilije ga je predal sodišču. Obe ženski sta mu zaman razlagali, kakšne posledice bo imela razprava. Toda on je hotel dati obsoditi Lucijana. Nič mu ni bilo za to, da bo njegovo ime onečaščeno:

— Sramota pade edinole na krivca, je vedno trmasto ponavljal.

Zaman so mu ugovarjali, da bo Lucijanova obsodba Ceciliji onemogočila, da bi se poročila. Na to ni nič odgovoril, zakaj vedel je, da se bo Mortin poročil z Miro brez ozira na to, kako se bo končala razprava pri sodišču.

V pariških salonih so se pogovarjali samo o »Arnatovi aferi«. Eni so se zavzemali za očeta. Dejali so, da ima prav in obču-

dovali njegovo rimljansko energijo poštenega državljana, ki obstoji na tem, da se krivce kaznuje. Drugi pa so dejali, da oče nima pravice, da potom javne razprave razkrija vsemu svetu svojega sina kot zločinca.

Ko je prišel dan razprave, se je v sodni dvorani kar trlo občinstva. Vse je gledalo očeta in sina, ki sta si odločno in sovražno gledala v oči.

Stari Arnat je natančno naštel pregrehe svojega sina in zahteval zanje pravično kazen.

Nato je govoril Lucijanov zagovornik. Skušal ga je cimbolj oprati: dejal je, da je mehke narave in da ga je premagala strast igranja in slabi vpliv Lizije. Očetova trdovratnost ga je spravila do dejanj, ki so vsega obžalovanja vredna. Sponunil je sodnike na pošteno ime, ki ga je nosil, ter prosil, naj ga sodijo milostno.

Vse je napeto pričakovalo obsodbe. Ko so se sodniki vrnili iz posvetovalnice v dvorano in je predsednik prečital obsodbo Lucijana na tri leta zapora, so se vse oči uprle v očeta. Ta je bil bled, a se ni ganil. Vrget je zmagozladen pogled na Lucijana, ki mu je odgovoril s sovražnim pogledom.

Ko je prišel Arnat domov, ga je žena nestrpno pričakovala. Ni se ga upala vprašati, kakšna usoda čaka Lucijana. Sete sedaj, ko je videl obraz svoje soproge, je spoznal, da ji je prizadejal hudo boleost. Odločil se je, da ji pove vse:

— Lucijan je obsojen na tri leta ječe.

Potem je zapustil sobo in srečal na hodniku Cecilijo. Ta ga je vprašala:

— No, torej?»

Ponovil je novico in odšel. Ni bil v stanu prenašati tega obupa, ki ga je bil povzročil sam.

Cecilija je odšla v svojo sobo. Preden je šla tolažiti svojo mater, je hotela biti sama, da razmišlja, kaj je treba storiti. Ni vedela, da je bil Lucijan vlomil v očetovo blagajno, tudi o ostalih dogodkih ni vedela. Ni ji bilo znano, da je oče našel Miro na cesti, da jo je pripeljal domov, in da se je še isto noč odpeljala s Klavdijem. Mislila je, da si je bil vzel dopust, da se odpočije, in bita je mnenja, da sta oče in mati skregana radi zadeve pri sodišču.

Cecilija je jokala. Ljubila je Klavdija, kolikor ga je mogla ljubiti s svojo romantično naravo. Čutila je, da ga še nikoli ni ljubila tako, kot v tem trenutku. In vendar se je morala odpovedati svoji sreči, in ni nikoli mogla postati Klavdijeva soproga. Klavdij Mortin, kojega življenje je bilo vedno pošteno, ni mogel poročiti sestre ponarejevalca čekov. Dekle si je dežalo: naša rodbina je onečaščena. Imeti moram pogum, da pišem Klavdiju ter mu vrnem njegovo besedo.

Obrisala si je solze ter sedla za svojo majhno pisalno mizo. Vzela je papir in pisemski ovoj ter začela pisati. Toda komaj je bila zapisala prve besede, je zahtela:

— Ne, danes ne, danes ne morem.

Ni se mogla tako naglo odločiti, da se

Z našo UMETNO

moštovo esenco „Mostin“

si lahko vsakdo z malimi stroški pripravi izvrstno obstojno in zdravo domačo pijačo. Cena 1 steklenici za 120 litrov Din 30.—, po pošti Din 35.—. Dobi se samo v drogeriji A. Kane sinovi, Ljubljana in drogeriji Wolfram nass. M. Kane, Maribor. Gosposka ulica 35.

odpove sananjeni sreči, Klavdijevi ljubezni. Vedno bo še dovolj zgodaj, da napiše to poslovilno pismo.

Gospa Arnatova je sedela sama v svojem malem salonu. Stemnilo se je že, toda luči ni prižgala. Ni jokala, zakaj njena bolelost je bila pretežka.

Zleknila se je v naslonjač, in ta poprej tako odločna ženska se je čutila uničeno. Domače ognjišče, ki se ga je bila zgradila s toliko ljubeznijo, je bilo skoro razrušeno. Njen mož je ni več ljubil. Izpraševala se je, ali jo je sploh kedaj ljubil. Njun sin Lucijan je bil v ječi. Mladi gospodje, ki so se prej neprestano vrteli okrog Cecilije, jo bodo komaj še pozdravljali. Da bo pa Klavdij poročil njo, o tem ni dvomila niti gospa Arnatova niti njen soprog.

To je bil uspeh tolikega truda in skrbi! Vse življenje je delala za srečo svoje družine, sedaj pa se je na žalost vse tako končalo. Odpora ni več čutila v sebi. Vedela je, da je njena naloga končana, in da nima ničesar več delati niti v tej hiši niti v življenju.

Spominjala se je svojih nekdanjih sanj, ko je bila srečna soproga in mati:

— Živeti vse življenje poleg soproga, preživeti v njegovih družbi starost, sredi otrok in vnukov.

Te sanje se ne bodo uresničile. Bodočnost za njo ni obstojala.

Tiho so se odprle vrata salona. Cecilija se je približala materi. V poltemi sta se pogledali, ne da bi rekli besedo. In vendar se še nikoli nista tako dobro razumeli.

Mati je videla še rosne oči svoje hčerke. Ali bo morala gledati tudi njen obup?

In kaj naj odgovori, ko jo je vprašala:

— Zakaj je hotel moj oče vse to?

Prijela je v svoje roke mladi obraz, zakaj bala se je, da ta otroška duša ne bo mogla prenašati trpijenj, ki ga nikoli ni poznala. Pritegnila je hčerko nase ter ji priznala:

— Cecilija, sedaj imam samo še tebe!

Potem pa je pozabila svojo lastno bolelost, in mislila, kako mora biti hudo dekletu, ki je imela radi svoje mladosti še pravico na srečo.

Cecilija je bila kljub svojim dvaindvajsetim letom še otrok. Hitro bo pozabila svojega nestalnega zaročenca. Lepa je in mlada, pustimo, da preide nekaj časa, morda še ni vse izgubljeno.

Medtem ko sta obe ženi druga drugo tolažili, je Arnat, ki se je bil zaklenil v knjižnico, polagoma prišel do spoznanja, kako veiko zlo je bil storil svoji soprogi. Spoznal je, da ga njegova žena in hčerka sovražita, ker je s svojo trmoglavostjo spravil rodbino v nesrečo, toda nihče ni vedel, koliko tudi on trpi.

Sedeč pri svoji pisalni mizi, z glavo naslonjeno na roke, ni videl, da se je napravila noč. Hudo mu je bilo, ker bi bil moral iti k večerji in prenašati neme hčerkinne in soprogine poglede. Najrajši bi se zjokal.

Mesec dni je preteklo. Gospa Arnatova je zbolela. Nenadoma je dobila krvavenje v

možganih in je umrla. Smrt je bila zanjo rešitev, o kateri ni mislila, da bo prišla tako hitro!

Soprog je ni tekem boleznij zapustil niti za trenutek. Zahvaljevala se mu je s pogledi in videla je, da se kesa, oprostila mu je vse, in hotela je odnesti s seboj samo spomin na nekdanje srečne ure.

Kaj smeš storiti v skrajni sili.

(K novemu kazenskememu zakonu).

Dejanje v skrajni sili se imenuje v kazenskem pravu dejanje, s katerim hoče kdo odvrniti od sebe ali koga drugega istočasno nevarnost, bodisi za življenje, zdravje, svobodo, čast, imovino itd., ki se ne da odvrniti na noben drug način nego samo s tem dejanjem, toda le, če poškodba, ki je s tem dejanjem učinjena, ni večja od te nevarnosti. Tako dejanje je sicer protizakonito, toda z ozirom na okolnosti tega dejanja ga zakon ne kaznuje.

Primer: Na odprtem morju plove ladja, na kateri se vozijo potniki in blago. Nenadoma postane ladja vsled nekega vzroka pretežka (n. pr. da se nalepi na spodnji del ladje ogromna množina školjk itd.). Ladja je v nevarnosti, da se potopi in ni druge pomoči kot da se (ladja) primerno razbremeni. Zato zmečejo v morje n. pr. tretjino vsega blaga. — Nenadoma pa ladjo zgrabi vihar ter jo trešči ob nevidno skalo. Vsi potniki z ladjo vred utonejo, le eden se reši na večjo plavajočo desko; tedaj zagleda, da se oprijemlje deske še neki drug potnik, ali dveh deska ne more

hranilnica na Jesenicah

v župnišču najvarnejše hrani

Vaš denar

Urađuje vsak delavnik od 8.—12. in 14.—17., v nedeljo od 15.—17. ure.

35

RAZNO

Lorenski učitelj

Roman.

In vihtela je od bede prozorne pesti.

Glejte, ako bi to bilo res, bi se rajši izselila iz župnije... Drugod bi mi morda ne dali šest funtov kruha na teden, a bi vendarle šla!

In kam bi šli?

Ubožica je skomignila z ramo in pokazala proti nemški strani.

Tod vendar nikar!

Suha, brezzoba usta so se ji nasmelnila. Ko je pa spoznala, da nima moči in da njena misel ni nič prida, je sklenila roke:

Gospod Jakob, pomagajte nam! Duš ne smemo prodati!

Le pojdite, mamica, nikar se prezgodaj ne vznemirjajte!

Rada bi bila zavpila: Pač, treba se je vznemirjati, preden je nevarnost tukaj, da jo prehitimo, da se zavarujemo! a si ni upala. Baltus je šel naprej, zakaj ko ga je videlo, da se pogovarja z Lužarjevo — in uganilo o čem — več žensk, ki so pometale po vežah ali po tlaku pred vrati, so se pripravljale, da bi posnemale Lužarjevo mater. Prežale so nanj: ostale so zunaj, da bi ga srečale in ustavile. Ena izmed njih se je tri korake od praga naslonila na držaj pri metli in nepremično čakala občinskega tajnika. Baltus je stopil hitreje. Med potjo je čul, kako sta Lesarica in Hočvarica, Poljanka in Seljačica, dve stari, dve mladi, na njegov naslov govorile iste be-

se, ki so od desne in leve padale preko ulice kakor žoge na igrišču:

Ne maramo francoske brezverske postave! — Gospod Baltus, take naj bodo naše šole kakor doslej! To je naša pravica! Povejte županu!

Bila je ura, ko gredo ljudje h kosilu, a zlasti učitelj ne bi bil rad srečal ljudi, ki jih je zagledal na cesti, prišedši nekoliko niže. Ni se ozrl v tisto stran, a nejasna slika mu je le prišla pred oči. Ni mogel več dvomiti: gruča se je podvojila. In komaj je Baltus naredil zunaj pet korakov, že se je dvignil krik petnajstih Križanov:

Živel učitelj!

Ta klic so gotovo slišali v županovi hiši. Takoj nato je soglasje prenehalo; za Baltusom, ki je stopal proti šoli, so se oglašali posamezni glasovi, ob katerih so se vsi pot odpirala okna:

Hočemo, da ostane! Proč s tistimi, ki so ga izdali!

Ali vedo ljudje že kaj drugega? Ni li njegovo premeščenje že sklenjeno? Kaj če je pismonoša že ta večer z drugo pošto prinesel uradno novico? A ta misel mu je samo preletela duha; da pa prebivalstvo že vé, da mu preté s premeščenjem, ni mogel več dvomiti. Po navadi ga je pozdravljala večina vaščanov, a danes se mu je odkrivala cela ulica. Rudarji iz ponočne skupine so se brili v nizkih hišah in se z milnico namazani sklanjali skozi okno. Gospodinje pri pogrnjenih mizah so ga zapazile, prenehale rezati kruh in kar z nožem v roki mahale v pozdrav: »Zdravil! Vemo, kakšna krivica se pripravlja! Prepričimo jo! Zdravil! Vi ste veljak na Križu!»

Kdo sta pa ti dve, ki ga čakate? Saj res: sestri iz dekliške šole! Obe sta prišli, ker se ne bi spodobilo, ako bi kdo videl, da se katera sama pogovarja z go-

Kazipol. Gospod: »Vaš časopis naj vzame vrag!«
Urednik: »Zakaj vendar?«
Gospod: »Predar!«
včerajšnjim ste pisali, da v moje stanovanje vdrl tat in mi ukradel veliko vsooto denarja in da le sreči ni ukradel še zlate ure, ki jo ležala zraven v predalu.«
Urednik: »Mar ni bilo pravilno to poročilo?«
Gospod: »Pravilno, toda tat je drugo noč spet prišel in mi ukradel še uro.«

Prazna denarnica. Strgulcu so izpraznili v davkarji denarnico do zadnje pare. Ko se je vračal domov, je našel na poti usnjato denarnico, ki jo je ves vesel pobral. Ni pa se dolgo veselil svoje sreče, zakaj denarnica je bila prazna. — »Hudirjal!« je nevoljno zamrmral, »ta je gotovo prišel tudi iz davkarije!«

Prekop od Soluna do Donave. Načrt takšnega prekopa je že zelo star. Tudi pred vojno so večkrat govorili o njem, takrat govorili o njem, takrat govorili o njem, da ko zlasti leta 1909. Da zainteresirajo ameriški fi-

nositi in zato prvi sune drugega od deske oz. udari po glavi, da ga onesvesti, da na ta način sebi reši življenje.

To sta dva primera dejanja v skrajni sili. Da bo stvar razumljivejša, še dva primera iz običajnega življenja. Lončar ima na trgu razstavljeno lončeno robno. Nenadoma pridirja tja neki razdivjani konj in ljudje, ki stoje pred to razstavljeno posodo, se ne morejo ogniti nevarnosti drugače, da pobegnejo preko posode. — Siromak bo umrl od gladi, če ne zaužije nekaj hrane; ker ni drugega sredstva (n. pr. da mu nihče noče ničesar dati), gre in ukrade hrane, da se nasiti — event. jo vzame tudi s silo.

Podana mora biti tedaj nevarnost za neko mojo ali tujo dobrino. Ta nevarnost mora biti tolika, da je jasno, da bo ta dobrina poškodovana ali uničena, če pravočasno ne storim nekega dejanja, s katerim to nevarnost odvrnem (v navedenih primerih: če se blago ne zmeče iz ladje, bo ladja utonila; če ljudje, ki stoje pred lončeno posodo, ne pobegnejo, jih bo poškodoval konj itd.)

Dalje mora biti to dejanje istočasno kot obstoja nevarnost, ne sme biti storjeno ne prej, ne pozneje (n. pr. ne bi bilo dovoljeno pobegniti preko lončene posode, dokler je še konj daleč in je še mogoče ogniti se okrog posode).

Velike važnosti je, kakšno naj bo to dejanje. Prvič mora biti to edino sredstvo, s katerim morem odvrniti obstoječo nevarnost; če le obstoji še kaka druga možnost za odvrnitev te nevarnosti, potem moram vporabiti to možnost (n. pr. če se je mogoče rešiti z begom, potem moram storiti to. Dejanje v skrajni sili je torej dejanje, ki je najskrajnejše

sredstvo za odvrnitev nevarnosti (če bi plavaljoča deska iz zgorajšnjega primera vendarle mogla vzdržati dva popotnika iz potapljaljoče se ladje, ne bi smel prvi drugega suniti od deske).

Če bi pa ostalo dejanje v skrajni sili ne-kaznivo, če bi (v zgor. primeru) na desko se rešivši popotnik odtrgal od te deske drugega popotnika zato, da bi rešil vrečo denarja ali kak drug dragocen predmet; zakaj nobena vreča denarja ne odtehta vrednosti človeškega življenja. Če imamo v isti nevarnosti dve dobrini raznih lastnikov, smem svojo na račun druge rešiti le, če je moja dobrina iste ali vsaj enake vrednosti — ne pa, če je manjše! Seveda je dokajkrat v takem slučaju težko na hitro presoditi to vrednostno razmerje — in zakon se ozira tudi na to; zato dovoljuje sodniku, da sme (a ne mora) v primeru, da je dobrina, ki jo branim, manjše vrednosti, kazni po svoji svobodni oceni omiliti. Vsekakor se mora to vrednostno razmerje meriti po nekem obče priznanem нравnem merilu (a ne po denarni vrednosti, razen če gre le za nevarnost dveh navadnih predmetov — življenje je višje vrednosti ko kakršnakoli imovina, tudi zdravje, svoboda več ko imetje itd.)

Ali je možen na strani tistega, čigar dobrina je z dejanjem v skrajni sili napadena, silobran? Vsekakor. Če tedaj potnik, ki se je rešil na plavaljočo desko, odrine drugega, ki se je hoče oprijeti, ima ta pravico, da se brani,

Križem po Jutrovem

Knjiga 4 zvezkov Karl May-jevih spisov — se naj-ljube v knjigi: „Po divljem Karolstanu“, ki bo obsegala tudi 4 zvezke. Prvi o teh je izšel v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru in stane Din 15

če treba tudi s skrajnimi sredstvi, da si reš življenje. V tem primeru gre obema za življenje in vsakemu je lastno življenje iste cene — zakaj samoolranitveni nagon je v človeku kot v vsakem živem bitju najjačji nagon, ki zlasti v takih slučajih pride do izraza. Pa ne le v takem, temveč v vseh slučajih dejanja skrajne sile je mogoče silobran.

Ne ostane pa nekaznivo dejanje v skrajni sili za tistega, ki je dolžan izpostavljati se nevarnosti, tako: vojak, mornar itd. Mornarji smejo v slučaju katastrofe gledati na svojo rešitev šele, ko so rešeni vsi potniki, kapetan ladje šele, ko so rešeni vsi drugi.

Dr. — k:

Snuite društvene knjižnice.

I.

Dobra knjiga je zlata vredna. Čeprav ste že večkrat slišali in brali, kaj vse nam dobra knjiga nudi in koliko nam v duševnem oziru koristi, hočemo o tem prevažnem vprašanju spregovoriti tudi v »Domoljubu«, ker se živo zavedamo, da bomo postali Slovenci resnično visoko kulturen narod šele tedaj, kadar bomo dobro knjigo spoštovali in ljubili, jo občutili kot za življenje neobhodno potrebno, jo kupovali ali izposojali v knjižnici ter jo tudi zares brali. Zakaj dobra knjiga je najčistejši, najlepši izraz duhovnega življenja, ki nas dviga nad tlo; kokrat grenko in trpko vsakdanjost, nam odpira pogled v višji, svetlejši svet, nas na-

spodom Baltusom. Toda koliko strahu sta prestali, preden sta vrli učiteljci, ki sta bili vajeni samo pota v cerkev in sta se izogibali svetu, kolikor sta se mogli, prišli pred trg čaka občinskega tajnika! — Starejša, »prednica«, po obleki nič drugačna, s črno kopreno na glavi in v črnem, prav do tal segajočem krilu, je stopila naprej in pozdravila:

»Oprostite, gospod učitelj, ker sva tako predrznili! Pravijo, gospod Baltus, da ste govorili z odlično osebo iz Pariza.«

»Da, draga sestra, z nekim slom...«

»Ker je govoril z vami, gotovo veste, kaj name-ravajo z našimi otroki in z nami? Je li vam povedal, če smemo kaj upati?«

Baltus se ni mogel ubraniti smeha.

»Draga sestra, poznate pregovor: »Sreča pride speča?« Menim, da se bo Lorena rešila, ker ne bo speča. Grozè ji, da ne bo več taka, kakršna je: seveda, če bo sama v to privolila. Vsak naj po svoje odbije napad!...«

Postal je dobre volje, pri čemer sta sestri uganili, da je on voditelj, kajli obe sta naenkrat pogledali vanj.

»Goreče molita, dragi sestri in živela Lorena!«

»Hvala, gospod Baltus!«

Šel je dalje po trgu. Ko je bil že skoro na vrhu, je v pekariji zapel zvonec. Ozrl se je: to pot je bila gospa pekarica. Stopila je za njim odločna kakor vselej, prijazna — ali je mogla biti drugačna? — pa silno natančna.

»Gospod Baltus, pravijo, da nas boste zapustili?«

»Meni ni nič znanega, gospa. Kdo vam je po-vedal?«

»Naj bo res ali ne, povedati vam moram, da je v pekarni vaši ženi zrastle račun že precej visoko.«

»Koliko?«

»Tri sto devetnajst frankov pet in osemdeset do včeraj. Danes je seveda znova vzela...«

Učitelj, ki ni bil uljuden z ljudmi, če so tako z njim govorili, je prijel za klobuk, ne da bi pozdravil:

»Se ta popoldan vam bo Orana vse plačala, tudi listo, kar je žena danes vzela.«

Vdovica se je mirno ugriznila v ustnice, česar Baltus ni več zapazil. Hitel je domov. Imeli so ga torej za odhajajočega uradnika; trgovci so postali previdni in pošiljajo račune!

Prispel je domov. Da bi le Marija ne zvedela teh stvari! Na srečo se zdaj izogiblje vsem prilikam, ki jih je včasih iskala, da je pokramljala s kumicami v trgu. Kje pa je? V kuhinji? V pisarni? Tod ni nikogar.

»Marija! Marija!« Tudi od zgoraj ni nobenega od-govora. Nemirno odpre vrata na hodnik, po katerem se končno pride na vrt. Tukaj sta prav na koncu valovitega, obdelanega, mestoma cvetočega sveta »obe Baltusovi gospe«, kakor so govorili na Križu, trgali ribez, da bi ga vkuhali. Pred vsako je stala košara polna sadežev: od daleč med listi rdeča potonika. Obe se gibčno pripogibljeta; od tamkaj prihajajo mirne, nerazločne besede različnega značaja; vidno so bile brez globljih misli, božajoče dušo in preprosto nežno ponavljajoč se od ene do druge: »Srečna sem poleg vas, poleg tebe, lepi sadeži, lep dan; mir je med nami, naj bo, ljubimo ga!«

Jakob posluša to godbo in uživa radost drugih. Potem se trudi, da najde mladeniški glas:

»Marija, Orana! Poldan je že minul!«

Ne slušata takoj, Marija trga zadnje grozde z ribeza, ki jo na pol zakriva. Orana je odvrnila: »Pri-deva! Vse je pripravljeno! Danes kisló mleko!«

Ta lorenska jed je očetu jako všeč. Marija vstopi

nančni svet zanj, so predložili načrt l. 1920. društvu zasebnih inženjerjev v Newyorcu. Izhodišče bi bilo Smedetevo ob Donavi, Morava bi se pučala v dolžini 155 kilometrov. Od Morave do Vardarja bi bilo nadaljnjih 198 km. Konec bi bil pri Solunu. Skupna dolžina bi znašala nad 600 km, stroški so pre-računjeni na 166 milijonov dolarjev. Kanal bi mogel nositi rečne lade do 1800 ton z globinsko gajzo do 4 m. Potom Donave in Rena bi bili kraj ob prekopu zvezani z Belgradom, z Budimpešto (Madžarska), Regensburgom, Kölnom (Nemčija), Rotterdamom, Antwerpenom (Belgija), Hamburgom itd.

Žensko maščevanje. Živela sta mož in žena. Mož je bil slep. Nekot je rekel ženi: »Ti, žena, ti si klobaso kuhala, pa meni nisi nič dala. Sem dobro vohal! Žena je trdila, da ni res, toda ni nič pomagalo. Bila je za-to huda na moža. Nekot sta šla mimo vrbe, žena naprej, mož za njo. Žena, ki ni pozabila prepira zaradi klobase, se je hotela maščevati in ni nič povedala možu, da se ogne. Mož butne z vso silo v vrbo in zakriči: »Zakaj

polnjuje z nekim plemenitim notranjim veseljem, nam širi obzorje ter nam je vodilica, prijateljica in tolažnica.

Vrednost dobre knjige je tolikšna, da si višjega, kulturnega življenja kakega naroda brez nje sploh predstavljati ne moremo. V knjigi se narod takorekoč šele zave samega sebe, duševno doraste in dozori ter začne živeti samostojno življenje, stremeč vedno višje in višje, dokler ne doseže svojega največjega razmaha notranje moči in lepote. Tedaj šele preneha biti narod zgolj čreda zunanjih združenih posameznikov brez skupne zavesti svoje lastne duševnosti, brez notranje enotnosti in višjih ciljev, ki ga ženejo, da se pogloblja sam vase in črpa iz zabe zaklade neminljive lepote, dobrele in resnice. Tedaj šele stopi narod kot enako in polno vreden član človeštva na tla zgodovine.

Da, v knjigah so zbrani neprecenljivi duhovni zakladi naroda, ki predstavljajo njegovo največje bogastvo, so neizbrni vir vsega dobrega, ki se razliva med ljudstvo, ga vsega prekvaša, pravno oplaja in duševno pomlaja, da ostane vedno krepak in bister, dovzeten za vse, kar je višjega v življenju, da je vedno modrejši in boljši, ponosen na svoje notranje bogastvo, na to edino človeško odliko, ki je vredna največjega napora in najhujših žrtev.

Toda bogastvo, ki je nakopičeno v dovitih knjigah, ostane lahko neizrabljeno, lahko obleži kot mrtev kapital, ne da bi imel narod od njega kakšnih koristi. Če gre nam mimo kupa razbitih črepinj, ki so brez vsake koristi in vrednosti, je podoben človeku, ki ima shrambe polne živil, pa umira

od lakote, ker se ne zna okoristiti ž njimi. Tako bogastvo je torej za življenje brez vsakega pomena. Kaj pomaga narodu, če ima v svojih lepih knjigah shranjenega še toliko bogastva, če pa tega bogastva ne uporablja in izkorišča! Če se nahaja samo v rekah tistih, ki sami kulturno ustvarjajo, in onih redkih posameznikov, ki so spoznali njegov pomen in vrednost. V takem primeru bi mogli pač reči, da so kulturno bogati le nekateri člani naroda, dočim je splošnost siromašna in bedna. V takem primeru ne moremo govoriti o resnični kulturi naroda, ker kultura ne obstoji samo v tem, da se duhovne vrednote ustvarjajo, marveč tudi v tem, da te vrednote najširše plasti uživajo in jih sprejemajo v svojo popolno lastnino.

Vsakdo brez izjeme ima pravico in dolžnost, da si v najvišji meri prisvoji vse duhovne dobrine, ki jih je narod po svojih najboljših, najvrednejših možeh in ženah nabral v teku stoletij. To danes ni več težko doseči, odkar je šolstvo, od najnižjega in najvišjega, odprto vsakemu, ki stremi po izobrazbi. Danes se tudi ne more nihče več izgovarjati s tem, češ da so mu knjige, v katerih so duhovne dobrine tako rekoč spravljene in skrite, predrage in zato nedostopne. V naših družvenih knjižnicah, katerih važni kulturni pomen in pravi namen je med našim ljudstvom še vse premalo znan, so najboljše in najlepše slovenske knjige proti neznatni odškodnini, ki je zmore vsakdo brez izjeme, slehernemu na razpolago. Družvene knjižnice so zakladnice najlepšega in najboljšega, kar so naši največji možje na duhovnem polju ustvarili in sicer za vsakega izmed nas —

so zakladnice najdragocenejšega, kar naš narod sploh premore. Te zakladnice pa niso varno zaklenjene in zastražene, marveč so vedno na stečaj odprte: zatorej ne hodite slepi, ali z omalovaževanjem mimo, marveč jih pogosto obiskujte, radi in z veseljem ter izbirajte, kar se vam zdi primerno za vaše srce in dušo. Tako boste notranje bogateli, postali boste boljši in plemenitejši, vredni sinovi in hčere slovenskega naroda, ki bo po vas postal tudi v celoti boljši in srečnejši. Šele tako boste postali zares živi udje narodnega telesa.

(Nadaljevanje.)

Meh za smeh.

Kupec: »To pohištvo, katero sem izbral, takoj plačam.«

Trgovec s pohištvom: »Prav. Toda, to je nekaj tako nenavadnega, da bo pač potreba, da se legitimirate.«

Ona: »Ko sem te vzela, sem mislila, da si korajžen mož.«

On: »Tako so mislili tudi vsi drugi.«

Vandrovec je potrkal na vrata: »Gospa, bolan sem. Zdravnik mi je dal tole medicino, pa je ne morem vzeti, je dejal, ter ji pokazal steklenico.

»Ubožec. Zlico rabite in kozarec vode, kajne?«

Vandrovec je odkimal: »Ne, radi tega bi vas ne nadlegoval. Toda, zdravilo moram jemati po kosilu. Ali vam je morda kaj ostalo od opoldne?«

36

mi nisi povedala! Zena: »Zakaj pa znaš klobaso vohati, ko je ni, vrbe pa ne vohaš, ko je!«

Profesorica. Profesor: »Zmazič, imate vi kakega brata?« - Dijak: »Da, enega, gospod profesor.« - Profesor: »Čudno, čudno! Vaša sestra mi je pa večeraj dejala, da ima dva...«

Evropa ima največ — fenski. Evropa je edini zemeljski del, kjer je več fenski kakor moških. Na 1000 mož pride 1024 fenski, v Aziji 958, v Ameriki 973, v Afriki 968, v Avstraliji 822.

Limona vsebuje 10 odstotkov sladkorja. Zgoraj trditelj je resnična in o bo težko verjeti, kdor je okusil kisljo limono.

Ameriško šolstvo. Na podlagi uradnih poročil se sklepa, da obiskuje otroške polletje razne organizirane šole Združenih držav 29.755.000 oseb ali študentov, oziroma šolarjev. Za vzdrževanje teh šol mora ameriški narod plačati ogromno vsoto 2.400.000.000 dolarjev (to je približno dve in pol milijardi dolarjev). Število vseh učiteljev in profesorjev na teh šolah pa znaša približno 919.000.

za hčerko in se vsedejo. Že mesece in mesece ni bila mati tako mirna. Govori pametno o gospodinjskih in bližnjih stvareh. Baltus želi — in sicer prvič — naj gre danes iz vasi. Pridejo očetje, matere, nemirno poprašujoč: »Ali je res?«

Dan je bil tak, kakor je slutil. Obiskovalci so prihajali drug za drugim. Na srečo je odpirala vrata Orana, ki ima tenko uho in jasno glavo ter vedno pripravljeno odgovor: »Hvala! Zdaj so oče v šoli. Ne smem jih motiti. Sporočila jim bom, da ste bili tukaj.« Ubogi učitelj je največjim učencem razlagal načela slovnice in štel, kolikokrat je zvonec zapel. Vselej si je mislil: »Če je Marija pri vratih, bo zvedela novice in kaj bo z njo?« Marija pa je bila zunaj hiše in begala po polju. Ob štirih je učitelj nenadoma zapustil učilnico in puštil, da so otroci prekucujoč in valeč se kričali po trgu, kakor da nimajo ne reda ne straha... Prav tedaj je stala Orana na hodniku:

»Gotovo ste gladnejši ko ponavadi, oče. Sem že pripravila... Pridite!«

Orana je bila izmed tistih žensk, ki jasno vidijo, kaj je storiti v vsakem slučaju v življenju. Ni se udajala preživim nagibom, tudi ne tisti dobri ali napačni nestrpnosti; zato jo je oče rad poslušal, ne da bi se pozneje kesal. Nепreklicno je sodila o vsem z ravnodušnostjo in to je Baltus obudoval. V hčerkinih očeh je iskal tisto zamišljenost, ki jo je bil zagledal, kakor se mu je zdelo, opoldne, nekoliko poprej, preden je prišel iz vrta. Oranine oči so bile neustrašene in lepe v pazljivem in oboroženem miru, ki je vrtila Lorenk. Zdaj je molčala in oče je ni prašal.

Napočil je večer. Po polju je zavonjalo po novem kruhu: po zoreči pšenici.

Marija se je vrnila.

Jakob je objel trudno in v sanjah smejočo se mater; Orana je to videla in mrmrajoč odprla vrata:

»Rekel bi kdo, da je en mlad par, pa bosta kmalu dva...«

Ta tako pomembna beseda je očeta silno prevzela. Kako si je drznila... Kruna Marija pa je še vedno sanjajoča odvrnila:

»Zakaj pa ne? Saj je dorasel!«

In v očetovi duši se je nenadoma posvetilo: sklenil je materi razodeti, da je hčerka zaljubljena.

Zvečer je sedel za pisalno mizo, hoteč urediti papirje, da bi jih v dveh ali treh dneh izročil novemu občinskemu tajniku. Marije ni bilo več v kuhinji poleg njega. Samo Orana je bila tu in šivala pri luči.

Po preteku ene ure se je učitelj naveličal brskati med papirji. Prenehal in se slučajno ozrl po razvedrilo za kako minuto, preden bi se znova lotil dela. Kar zagleda pred seboj med velikim tintnikom in robom mize odprto knjigo, ki je poprej ni bil opazil. Knjiga je bila majhne oblike, srednje debela in oguljena, eno izmed del župniške knjižnice, s katerimi ravnajo brez usmiljenja. Knjiga ni bila samo odprta, tudi papirnati trak je značil nameru. Baltus je vzela knjigo v roke in začel čitati iz »Življenja svetega Petra Veronskega«:

»Krivoverci Kathari, kakor so se tedaj imenovali, so sklenili, da bodo umorili tega pravovernega moža, kadar se bo napotil iz enega mesta v drugega. Najeli so razbojnike, katerim so kri pravičnega naprej plačali. Peter Veronski je zvedel, da ga čakajo v zasedi, a ni se hotel vrniti. In ne daleč od Milana, v barlainskem gozdu, so mu z motiko podrobili glavo. Razbojniki so pobegnili, misleč, da je mrtev. Toda Peter Veronski se je zavedel, junaško pomočil prst v lastno kri in v cestni prah napisal: Verujem v Boga;»

SLOVENEK

katoliški dnevnik, pisan v duhu katoliške skole. — Vsako nedeljo ima prilogo slik na 8 straneh v bakrotisku. — Stane na mesec 25 Din. Pišite, da se vam pošlje na ogled. Naslov: SLOVENEK, LJUBLJANA, JUGOSLOVANSKA TISKARNA

Skotje so znani, kot največji skupni na svetu. Da je temu res tako, dokazuje naslednje.

Anderson se je po večletnem potovanju vračal v domovino. Brata, ki sta bila doma, sta prišla v pristanišče, da kot prva pozdravita toliko let odsotnega. Anderson pa se je zelo začudil, ko ju je opazil, kajti oba sta nosila dolgo brado.

Mar je tu zdaj taka moda? je začuden vprašal Anderson.

Starejši brat je odkimal. »Ne, nikakršna moda. Ali ne veš, da si ti vzel s seboj britve?«

Bila je velika nogometna tekma in Zdravko se ni ljubilo v šolo. Stopil je k telefonu ter poklical svojega učitelja: »Halo, Zdravko je nekoliko bolan in obdržali ga bomo danes doma.«

»Kdo pa govori?« je vprašal učitelj po telefonu.

Zdravko se je izpozabil ter hitro odgovoril: »Moj oče.«

Kovanci

Najboljši trdi in mehki koks in kovaški premog Vam nudi Družba Hirta, Ljubljana
Donaška c. 46. Telefon 2529

Kopisar: »Štefelin, ali si že slišal, da je Rok začel z novo trgovino?«

Štefelin: »Ne, nisem. S kom pa kupčuje?«

Kopisar: »Čebelarjem prodaja kresnice.«

Štefelin, ki je postal zelo radoveden: »I, čemu pa jim bodo?«

Kopisar: »V panje jih dajejo tako, da vidijo čebele tudi ponoči delati in napravijo več medu.«

Klander: »Sem zvedel, da ste kuharico odslovili. Ali jo zelo pogrešate?«

Flander: »Ne samo nje. Pogrešamo tudi par čevljev, več srebrnih žlic, nekaj platna, obleko moje žene, jaz pa pogrešam dobrega kosila.«

NEDELJSKI SLOVENEK

Naslov:
»SLOVENEK«
Ljubljana,
Jugoslov. tiskarna

na 16 velikih straneh in še s prilogo slik na 8 straneh v bakrotisku. — Najboljše nedeljsko čtivo. — Stane za eno četrtletje samo 30 Din

to je bila zadnja pridiga zoper zmoto Katharov in Valdecev.

Učitelj se je za trenutek zamislil. Senca je šla po kuhinji: Orava je stopila k vratom, da bi odšla v svojo rebo. Ozirala se je, ne da bi se ustavila, pazéč, da ne bi kaj započelo in je ne bi zagledal oče, ki bo slonel na mizi nad kupi papirja. Toda ne: zagledal jo je, se ji resno nasmehnil ter izpregovoril te dve besedi, ki jih je odnesla kakor zaklad:

Soboriteljica, idi! Ni se motil; vse je vedela.

Pozno v noč je tudi on odšel. Senca je že dolgo pokrivala kriške hiše, polja okoli vasi in gozdove okrog polja. Angeli, ki krožijo med zvezdami in nami, zbirajo molitve in noseč jih kvišku, so imeli to noč obilo posla. Več ko ena družina in celo nekateri otroci, pred katerimi je bil kdo izrazil bojazan, da bodo dobili ljudi iz Pariza, so še čuli pri ugaslih svetiljkah. Dobri sestri iz dekliške šole nista šli leč. Prav na konci vasi, proti Ovčji Hornji, sta se pogovarjala mož in žena, mlada še ni obdarjena z otroci, oba sedeča in sloneča, žena krpajoč predpasnik šolarki. Govorila sta tiho, da ne bi zbudila obeh hčerk, ki sta spali pri oknu, vsaka v svoji postelji.

»Pravim, da moraš iti spat, Marjeta! Polnoč bo kmalu! Jutri boš pa pomivala in pospravljala in zajtrk kuhala pri belem dnevu!«

»Ko bom sešila še tale rokav, da, grem počivat. A ne vem, če bom mogla zaspati. Srce mi kar poka, če pomislim na hčerki. Iznatni hočejo sestre, kakor pravijo.«

»Saj še ni gotovo, Marjeta.«

»Oh da, zame je prav gotovo; drugod so jih tudi!«

»V Loreni si ne bodo upali!«

In vendar si upajo, Kvirin, ker se Boga ne boje. Ne mislim, da sem boljša ko katera druga; a večkrat sem že mislila, da jaz sploh ne bi bila kaj prida, da

me niso vzgojile šolske sestre v Peltieru, ki so prav naše sestre in že tako dolgo... Čuj, obljubi mi!»

»Kaj pa?«

»Obljubi mi, da naše hčerke ne bodo nikdar hodile v tako šolo, kjer ne ljubijo ljubega Boga. Meniš, da morejo biti take šole dobre, ko pa niso in niso?«

»Kam bodo pa hodile?«

»Ne vem; v Kreutzwald, ki je velik. Če bo treba, se bodo vozile po železnici vsak dan; sama jih bom spremila in priporočila vlakovodju, ki to reč razume, saj ima tudi sam otroke... Stroški bodo pri tem, to vem, nič ne de; zadnji novič bom tvegala, da bodo hčerke imele celo dušo.«

»A čemu ti bo železnica, Marjeta, če bodo vse šle enake? Treba pomisliti, in ti ne posmisliš, Tuka na Križu smo siromaki.«

»Ne boj se, tega ne pozabim!«

»Dveh šol ne bodo imeli, ker je predraga. In jaz nosim pisma, sem pismonoša in plačuje me država... Ti torej hočeš, da nisem nič...«

»Govori tiše! Hčerki se obračata v posteljicah... Tako mučno je, ako otrok ne spi pri teh letih!... Zdi se mi, da se starejša budi?... Ne, sanje je imela. Potrudila se bom, da dobro preudarim; ako te država prisili, da daš hčerki v tako šolo, kakršne mi ne mara, kakor da so otroci državni in ne naši, jim boš rekla: »Nikdar! in jaz bom zadovoljna!«

»Vzame mi službo!«

»In jaz bom zadovoljna! Da, zadovoljna, da se izognemo! Duše bodo naše in lepo v miru. Glej, znam katekizem. Moja mati ga je tudi znala. Ta ženska je osrečila svoj dom. Predragi moj pismonoša Kvirin, ne boš se smel obotavljati, tem razbojnikom boš odgovoril: »Nikdar me ne vjamete! Iz Lorene sem doma in moja žena je Marjeta, ki ima takšno srce, kakršno je imela njena mati!...«

Edino najboljši šivalni stroji in pletilni švic, „Dubied“ stroji ter košesa za rodbino, obrt in industrije so le Jos. Petelinca Gritzner, Adler Najboljše cenov! Tudi na obroke! Ljubljana blizu Prešernovega spomenika. Poisk v vsenizni brezplačno. »Viel«a garancija.

Ako imam razpokane roke

tedaj izberite to, kar mi najboljše de izmed 7 sprednjih vrst

Fellerjev h Eisa-mil zdrobe in kopic

Čutilo se hitrijnega mleka, ki hitro zrene, iz rumenolast, ki ce rinoce, borasovo, laranovo, trivkot. Čistota teh mil in njihove zdravilne sestavine so re log naj boljše delovanje. A rhu tega se ti krasni vonil.

Za novo obrata in proti solčnim pegam vporabljati ELSA-CREME-POMADO.

Delajte tudi V tako - pomagalo bude tudi Vam!

3 komadov Eisa-mila na izliro stane 32 Din franko

če se demar vpostjo naprej; po povzetju 62 Din.

2 lonca E sa Creme pomade 40 v in franko če

se demar vpostjo je naprej; po povzetju 30 Din. Dobiva

se povsed! Kjer ne, izvo ite naraziti naravnost pr:

EUGEN V. FELLER, lekarnar, Slabca Lonja E strig 34. 16.

Narod je vreden toliko, kolikor čuva zakonsko zvestobo.

Nemogoče. Slovenec in Italijan sta napravila stavo za 100 Din, katere naj dobi oni, ki bo povedal najneverjetnejšo zgodbo. Italijan je začel praviti: »Nekoč je živel Italijan, ki je bil junaka in zvest narave...« Stojtelj ga je prekinil Slovenec, »stavo ste že dobili.«

110 letni oče. V Mozulu v Perziji je umrl 120 letni šek, ki je bil do zadnjega telesno čvrst in duševno svež. Ostavil je štiri žence in nad sto otrok. Še pred letom dni je mož hodil po hiši in nadziral gospodarstvo. Pred desetimi leti pa se mu je rodil zadnji potomec moškega spola, ki sedaj najbridejše čuti izgubo očeta.

Je bila že poročena. V Genovi je neka šivilja dobila glavni dobiček pri tomboli 300.000 lir. Štiri in dvajset ur potem, ko so listi njeno srečo objavili v svet, je šivilja že prešla preko sto ženitnih ponudb. Toda snubači imajo to pot pravcaro smolo, ker je šivilja že — poročena.

Štrajkov v Češkoslovaški je bilo lani 258 (leto prej 205), izgubljenih dni pa 1.800,00 (1.300.000). Na mezdah je bilo izgubljenih 63.200.000 Kč (leto prej 33.900.000 Kč).

Slabi zobje

Ivarijo najlepší obraz. Neprijeten duh ust je zopr. Obe hibi odstranite z uporabo krasno osvežujoče Chlorodont-paste. Zobje dobijo krasno sijaj slonovine, posebno z uporabo zobčaste Chlorodont-ščetke, ker ista čisti zobe tudi na njih stranicah ter odstranjuje ostanke jedi, ki povzročajo gnitoba. Poskusite najprej z malo tubo Chlorodont-paste, ki stane Din. 8.— Chlorodont-ščetka za otroke, za dame (mehke ščetine), za gospode (trde ščetine). Pristno samo v originalnem modro-zelenem omotu z napisom Chlorodont. Dobiva se povsod. — Pošljite nam ta oglas kot tiskovino (omot ne zalepiti) dobili bodele brezplačno eno poskusno tubo za vsakratno uporabo. Tvornice Zlaorog, Oddelek Chlorodont, Maribor. 57

Kovačič! Najcenejši koks
100 kg Din 35.— Pri večjem naročilu popusti!
LJUBLJANSKA MESTNA PLINARNA.

Kmetje, pristopajte v Kmet. zvezo!

Ona: »Toda Francelj, pa menda vendar ne boš zahteval od mene, da bi celo življenje nosila to lisičjo kožo?«
On: »Zakaj ne? Saj jo je tudi lisica celo življenje.«

Trštanska paroplovna družba

„Cosulich Line“

Svetovnoznane, na modernejše motorne veleladje »SATURNIA« in »VULCANIA« Najhitrejše in na udobnejše zveze za SEVERNO in JUŽNO AMERIKO.

Brezplačna poasnila daje:

Podzastopnik za Dravsko banovino:

Jakob Gorjanc

LJUBLJANA - Miklošičeva cesta 34 pri glavnem kolodvoru

Dolžnost žene

Je gledati na to, da je njeno oblačilo krojeno po obstoječi modi. Veletrgov. STERMEČKI v Celju Vas lahko postavi z najmodernejšo konfekcijo po zelo zmernih cenah. Zahtevate takoj novi iluzirani ocnik z več tisoč slikami, katerega dobite popolnoma brezplačno. Damske obleke iz delena Din 80, 120, rips Din 130, etamin Din 160, iz svilenega poplina Din 180, nemotne svile Din 170, iz volnenega sukna 270, 270, bluze Din 54, 51, 62, sukne 80, 115, pomladanski plašči 290, 370, 500, obleke za deklice od Din 23 dalje. Kar ne odgovarja, se zamenja ali vrne denar. Paketi preko dinarjev 50 pošlino prosto.

Trgovaki dom

R. STERMEČKI • Celje št. 19

Dravska banovina

V vsako hišo »Domoljuba«!

Zadružna Gospodarska banka d. d.

V LJUBLJANI (Miklošičeva cesta 10)

BRZOJAVNI NASLOV: GOSPOBANKA. TELEFON ŠTEV. 2057, 2470, 2979.

VLOGE NAD DIN 480.000.000.—

PODRUŽNICE: KAPITAL IN REZERVE NAD DIN 16.000.000.—

BLED CELJE DJAKOVO
KOČEVJE KRANJ MARIBOR
NOVI SAD SOMBOR SPLIT
ŠIBENIK

Kupuje in prodaja VALUTE, ČEKE, DEVIZE, VREDNOSTNE PAPIRJE. Safes - deposits. — Prodaja srečk.

Izvršuje vse bančne posle najkvalitatneje.

38

Gosta meglja. - Mornar pripoveduje: »Že marsikako meglo sem doživel, ampak take pa še ne, kakor lansko jesen, ko smo se vozili proti Avstraliji. Včasih je bila že tako gosta in debela, da smo se kar a hrbtom najo naslanjali. Nekoč so nam pa stiranje možje v mure padli, ker niso zapazili da se je bila meglja za našim hrbtom pretrgala.«

Živalska moda. Najbolj elegantne dame so se zelo zavzele za živalsko modo. Prav zares! Cevlji, klobuki, torbice, jopiči in podobna drobnjav se za take ženske izdeluje le iz kačjih in krokodilovih kož. Povpraševanje po njih je tako veliko, da so samo na otoku Borneo in Javi ubili lansko leto 800 tisoč strupenih kač. Zastran moše je storilo lani in letos žalostno smrt preko en milijon krokodilov in aligatorjev. Kače in krokodile loviti je torej prav dobičkanosna obrt.

Na ulici je bila gnječa. Pa je butnil gospod v kmeta ter se zadrl nad njim: »Osel!« - Kmet: »O, me prav veseli, moje ime je pa Janez!«

Mož ji je pobožal šivajočo roko.
»Ne ugovarjam ti nalašč. Po navadi dobro svetuješ, da. Vendar če bi ti zapustila Križ in jaz službo, kam bi neki šli potem?«

Za hip je bila v zadregi, saj ni nikdar na to mislila. Kje je rešitev? Nagonsko, brez premisleka je odvrnila:

»V Francijo.«

Možu se je zdela jako nespametna. Žena je zamižala in povzela:

»Kako bo trpela Lorena! Njen poklic je trpljenje!«

»Da, žena, človek bi tako rekel.«

»Mučijo jo tisti, ki jih ne ljubi, celo tisti, ki jih ljubi!«

»Kaj smo neki Francozom naredili?«

Razen te žene ne bi bil nihče odgovoril. A njen duh je bil gibčen; sestrice iz Peltiera, nekdanje učiteljice, so mu vtisnile plemenitih misli. Rekla je:

»Nad nami je znamenje, kateremu se nasprotuje.«

»Katero?«

»Sveto znamenje.«

»Križ, hočeš reči?«

»Da, Lorenski križ z dvema prečkama; pa je tudi upanje v njem!«

Začela je šivati hitreje, hitreje. Nočni angeli so nesli Bogu besede tega moža in te žene in francoski svetniki so si jih ogledali.

Dolga, dolga noč. Jakob Baltus ni skoro nič spal. Izrpal si ga večerajšnji vplivi. Pa tudi v njem samem je razburjenje čimdalje bolj naraščalo, kajti sklenil je, da bo, brž ko se zdani, Mariji povedal skrivnost, za katero še ni prav nič vedela: Oranino zaroko.

Ure teko. Mlečno blede črta loči oknice od zidu.

Jasni se čedalje bolj; na zrcalu se pojavi lok zlatih žarkov: dan je! Začele so ga ptice: peruti je zabrisala žarke na zrcalo, pa so se zopet prikazali takoj, nato

izginili in se znova še pojavili: letale so vrane, ki so ponoči sedele na smrekah v gozdu, hoteč k zarji, da se razprostro in nahranijo po vlažnih poljanah. Še malo in čulo se je drdranje in ropotanje križkih voz. Kaj bodo ure, ki so se tako oživele, prinesle za šolo, za Baltusa, za Marijo, ki še tako mirno sniva?

Previdno je vstal iz postelje, se začel oblačiti, odprl okno in odrinil oknice, ne da bi zaškripale v tečajih. Stopil je nazaj k postelji, kjer se mu je žena obrnila, a se še ni zbudila. V sencu zastorov so se ji na prsih stikali konci prstov, veke so se ji povesele na prsih stikali konci prstov, veke so se ji povesele, dolge, pri koncu privzdignjene trepalke izza mladosti, so jih še vedno rjavo obrobile — bila je v tisti otroplosti, ko duša zagospoduje, duša, ki je na konci noči že napol pri zavesti.

»Marija!«

Odprla je oči in ga zagledala nekoliko sklonjenega ob robu postelje. Ob glasu, ki ga je čula in ki je bil bolj umerjen ko po navadi in ob obrazu, na katerem se ji je izražal nemir, pomešan s staro, zvesto ljubeznijo, se je popolnoma prebudila. V hipu se je ljavnala.

»Kaj je, Jakob? Nesreča?«

Prijel jo je za roke.

»Ne, Marija, radost!«

»Sin tukaj?«

»Ne še... Upam, da pride dan. Danes ti moram povedati o Orani...«

Marija se mu je izvila iz rok, stegnila svojo roko k rožu, ga pritegnila k sebi in prav blizu pršala:

»Kdo pa je?«

Uganila je. On pa ni hotel vsega naenkrat povedati. Pripraviti jo je bilo treba, ker ji je slatno srece trepetalo pod srjaco.

»Žena, lepa je tvoja hči Orana!«

ZAHTEVAJTE CENIK
GRATIS IN FRANKO!

BIRMANSKA DARILA

ZAHTEVAJTE CENIK
GRATIS IN FRANKO!

Birmanske ure za dečke od
Din 44— naprej.

H. SUTTNER - LJUBLJANA 1

PREŠERNOVA ULICA 4 — POLEG FRANCISKANSKE CERKVE —
NAJVEČJA ZALOGA UR, ZLATNINE IN SREBRNINE. — LASTNY
TOVARNA UR V ŠVICI

Birmanske zapestne ure, srebrne od Din 152 — naprej.
14 karat zlato od Din 296 — naprej.

Srebrne vratne verižice (Collier) od
Din 20— naprej
Zlate vratne verižice (Collier) od
Din 85— naprej

SVARILCI Podpisana izjaviam, da bom
profi vsakomur sodniško postopala, ako
bo še kdo razširil težko žalitev o mo-
jem očetu. Mici Požar, Dravice 66.

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstina ali nje prostor velja za
enkrat Din 5. Naročniki „Domoljuba“ plačajo
samo polovico, ako kupujejo kmetijske po-
trebščine ali prodajajo svoje pridelke ali
iščejo posloj oziroma obrtniki pomočnikov
ali vajencev in narobe.

Puhasto perje kg po 38 Din,
razpošiljam po pov-
zatu najmanj 5 kje.
Potem čisto belo gosj.
kg po Din 130— in
čist beli puh kg Din
300—. L. Brozović, ke-
mično čistilna perja,
Zagreb, Ilica 82.

Čevljaršega vajenca
sprejme takoj Jordan
Matija, Goranjasvas 51,
p. Ritnica, Dol.

Pošljite nam takoj
Vaš naslov! Dnevno
Din 200—, 300— in še
več, lahko zaslužite z
delom v Vašem doma-
nem kraju. Znamko
za odgovor. »TEHNA-
družba, Ljubljana, Me-
stni trg 25/1.

Vajenca v krojaško
obrt sprej-
mem takoj: Ivan Pe-
ternel, krojač, Preska
37, p. Medvode.

Čevljarški stroj Sin-
ger
cilinder, predvojni,
malo rabljen, prodam
za 3500 Lin. A. Piki,
Šmartno ob Paki.

Kovaškega vajenca
takoj sprejem, hrana
in stanovanje v hiši
Josip Per, kovač, Men-
gel.

Čevljaršega vajenca
sprejem z vso oskrbo.
Dermastija Franc, Dra-
vije 85, št. Vid nad
Ljubljano.

Kupim češplje namo-
čene
za žganjekuho. Ponud-
be na upravo »Domo-
ljuba« značka »Slive«
št. 4692.

Mizarške vajence
sprejme pod ugodnimi
pogoji Egidij in Karol
Erjavec, Brod, št. Vid
nad Ljubljano.

Čevljaršega vajenca
poštenih staršev sprej-
mem brezplačno. J.
Aljančič, Ljubno 66,
p. Podnart.

Pekovskega vajenca
pridnega in krepkega
sprejem v učenje s
kompletno oskrbo pri
mojstru. F. Ambrožič,
B ed.

Manjša hiša z vrtom.
se vsled
preselitve takoj proda.
Ferdo Laznik, Radeče.

Vajenca za mizarško
obrt sprej-
mem takoj. Vsa oskrba
v hiši. Alojzij Golob,
splošno mizarstvo, Pra-
prolno nad Škofjo
Loko.

Truhlarjeva Zorka je prišla v Ljub-
ljano ter sedla na tramvaj. Ker je bila sa-
ma v vozu, je opazovala sprevodnika, ko
je ta pisal v svoj izkaz. »To pa zelo težko
vršite, med tem ko tramvaj vozi, kaj ne?«
je vprašala Zorka.

»O, temu sem se čisto privadil,« je od-

vrnil sprevodnik. »Samo kadar hočem do-
ma pismo pisati, takrat ima težave.«

»Kako mislite to?« se je začudila ra-
dovadna Zorka.

»Vedno moram poklicati ženo, da mi
med pisanjem mizo tresem,« je pojasnil spre-
vodnik.

Ali se hočete brez nevarnosti osvoboditi protina, REVMATIZMA irganja v križu in išlasi?

Revmatizem je grozovita, zelo razširjena bolezen, ki ne prizanaša
ne revnemu ne bogatemu, svoje žrtve išče v borni koči pa tudi
v palašah. Zelo mnogotere so oblike, ki se v njih pojavlja ta
bolezen in prav pogosto niso boli, ki jim dajemo vsa druga
imena, nič drugega kot

revmatizem.

Sedaj so bolečine v
udih in sklepih, se-
daj zopet otekli udje,
sključene roke in
noge, irganje, zba-
danje po rznatih
delih telesa, da celo
slaba oči so prav i o-
gosto posledice revma-
tičnih in protinskih boli
Kakor pa je raznolika
poleba, ki jo nudi ta
bolezen, tako mnogostranska so vsa sredstva in ne-
mogoča sredstva, zdravila, mešanice in mazila, ki se
priporočajo trpečemu človeštvu. Največji del me-
dijimi ne more prav nič pomagati, kvečjemu prinese
polažanje za kratko dobo. Kar vam tu priporočamo,
je neškodljivo zdravljenje s pitjem studenčnice, ki je
pomagalo že mnogim bolnikom.
Naše zdravljenje je izbrano in učinkuje naglo tudi pri
zastaranih, kroničnih boleznih.
Da si pridobimo prijateljev, smo se odločili, da
bomo vsakomur, ki nam piše, poslali

popolnoma zastoj

našo zanimivo, zelo poučno brošuro. Kogar torej
mučijo bolečine, kdor se hoče na nagel način te-
maljito osvoboditi svojih boleznih brez vsake ne-
varnosti, naj piše še danes!

AUGUST MÄRZKE, Berlin-Wilmersdorf
Bruchsalterstrasse 5, Abteilung 17.

